1910. I. évfolyam, 133. szám Péntek, október 28

DÉLMAGYARORSZÁG

Központi szerkesztőség és kiadóhivatal Szeged, Korona-utca 15. szám
Budapesti szerkesztőség és kiadóhivatal IV., Városház-utca 3. szám

ELŐFIZETÉSI ÁR SZEGEDEN:
egész évre . K 24·— félévre . . . K 12·—
negyedévre . K 6·— egy hónapra K 2·—
Egyes szám ára 10 fillér

ELŐFIZETÉSI ÁR VIDÉKEN:
egész évre . K 28·— félévre . . . K 14·—
negyedévre . K 7·— egy hónapra K 2·40
Egyes szám ára 10 fillér

TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 835 Kiadóhivatal 838
Interurbán 835
Budapesti szerkesztőség telefon-száma 128—12

Lukács ekszpozéja.

Nemzetközi parlamenti szokás, hogy a pénzügyminiszter, amikor benyujtja a jövő évi állami költségvetést, beszédet mond. Ez a beszéd csak nyitány, a nagy parlamenti koncert csak ezután következik. A költségvetési füzeteket átveszik a képviselők és az ujságok, belemélyednek a számokba és a megokolás részleteiben kutatnak és birálnak. Aztán jön a bizottságok munkája, majd a parlamenté. A költségvetési vita keretében minden elfér, ami csak összefüggésben van a politikával. Vágyak, remények, csalódások, panaszok, keserüségek, jogos és jogtalan igények és ambiciók mind ott settenkednek a költségvetés számkolumnái mögött és várják a parlamenti érvényesülést.

Az ekszpozé a nyitány, mely ezt a nagy bonyolódott koncertet bevezeti. A pénzügyminiszter itt a szerző és dirigens egy személyben. A preludium itt nagyon fontos. Keresik benne az egész mü motivumait, hangját, irányát. Argusszemek figyelik, hogy nincs-e benne hamis hang, disszonáncia. Azért a dirigensek, néha, hogy előre biztositsák maguknak a hatást, trükkökhöz folyamodnak. Csillogó hangszereléssel takarják a tartalom ürességét, lármával, sippal, dobbal, trombitával a bántó, zavaró hangokat. A hallgatót, ha már meggyőzni nem tudják, zavarba akarják ejteni.

Lukács László ekszpozéja ment volt minden csillogó szólamtól, sőt csodálatos, még csak a hatalmas számkolumnák sem ejtették zavarba a hallgatót. Csöndes, nyugodt, nagyon világos ismertetése volt ez egy hatalmas munkának. A magyar állam háztartását az a veszedelem fenyegette, hogy egyensulya fölborul. Hogy nem lesz képes hatalmas bevételeiből egyre növekedő kiadásait fedezni.

Egy szerencsétlen kormányzási korszak, melyekhez mámoros remények füződtek, a keserves csalódásokért azzal kárpótolta hiveit, hogy rendszertelenül, pénzügyi erőre és gazdasági célra és produktivitásra való tekintet és számitás nélkül, szórta a milliókat, csakhogy gyöngülő politikai pozicióját megerősitse. A kiadások emelésében már nem is jogos és jogtalan igények döntöttek, hanem az izlések és ötletek. Olyan időben, amikor már félévi törvényenkivüliség intett a legnagyobb óvatosságra, egy pénzügyileg szerencsés esztendő — az 1907-iki — annyira elbizakodottá tette, hogy határt és féket nem ismertek ott, ahol bármily jelentéktelen politikai érdek követelte a maga jussát. Nem gondoltak rá, hogy a szerencse forgandó és a gazdasági és politikai konjunkturák sem tartanak örökké.

Pedig nem tartanak. A Héderváry-kormány üres állampénztárakat és ujabb eksz-lekszet vett át elődjétől és az előző év számadásait, melyben kerek száznegyven millió korona volt a tiszta deficit. Tegnap pedig Lukács László pénzügyminiszter benyujtott egy költségvetést, mely ötvenezer korona fölösleggel záródik. A szkepszis és a koaliciós lelkiismeret rögtön föliriad: Mit jelent ez? Az 1909-iki költségvetés is fölösleggel záródott és a deficit csak a zárószámadásokból derült ki. Az urak azonban vagy képmutatók, vagy nagyon gyarlók a lélektani ismereteik. Hát mit gondolnak az urak, a kormánynak, ha csak saját kényelmét és politikai érdekeit veszi, nem lett volna sokkal egyszerübb és kényelmesebb a zárószámadásokra hivatkozva, deficites költségvetést készitteni, miután ezért a felelősséget nyugodt lelkiismerettel elődjeikre hárithatják? Nem lett volna sokkal kényelmesebb szélesebbre szabni a kormányzási eszközök kereteit, magának szabadabb mozgást biztositani és miután most ezt politikai veszély és felelősség nélkül megtehetik, utólag tüntetni a kedvező eredményekkel? Hisz épen ebben van a Héderváry-kormány költségvetésének és Lukács László ekszpozéjának meggyőző ereje, hogy a pénz-

Mindent a maga idejében.

— Házasélet. —

Irta *Abonyi Árpád.*

— Édes, kedves, drága férjecském, ki sem mondhatom, mennyire el vagyok ragadtatva! Tehát csakugyan igaz? Megvette nekem azokat a szép gyöngyöket?

— Meg. Itt vannak.

— Istenem, milyen kedves figyelem! Maga a legjobb és leggyöngédebb ember a világon. Mutassa, mutassa!

— Milyen szépek! Igy még sokkal szebbek, mint amilyenek az ékszerész kirakatában voltak. Adja, rögtön fölteszem. Jól fognak állani a nyakamon. Nézzen ide. Szép vagyok?

— Elragadó.

— Igazán?

— Becsületemre! Olyanok, mint a fényes tejcsöppek a legvakitóbb havon.

— Ne hizelegjen, rossz ember . . .

— Igazság, nem hizelgés, — bár a hasonlat eléggé messze esik a jóizléstől. A maga nyaka azonban, kedves Sárika, csakugyan olyan vakitó fehér, mint a friss hó és én épen nem találnám csodálatosnak, ha valamelyik modern Páris — például a fess Kálmán — egy hősies elhatározással okot adna a második trójai háborura.

— Csak nem tételezi föl rólam, hogy elraboltatni engedjem magam a maga oldala mellől?

— Hja, kedves Sárika, minden attól függ, hogy Páris királyfit, — aki hasonló vérforraló hősiességre elszánja magát — ebben a mai kétségbeejtően szürke világban kinek hivják. Az öreg miniszteri tanácsos — házunk legállhatatosabb jóbarátja s az ön keddi zsurjainak legcsudálatosabb étvágyu törzsvendége — természetesen hasztalan pályázik a nőszöktető hős sikamlós hirnevére. Az alezredes nemkülönben. A többiek, tizen-tizenketten, szintén hiába. De már a fess Kálmán . . . az más.

— Megint a Kálmán . . . Hallja, uracskám, ne rontsa le a második pillanatban, amit az elsőben olyan kedvesen fölépitett. Ha fölingerel és elkeserit, nincs joga tőlem hálát követelni ezért a pompás ajándékért, amelylyel meglepett. Kellemesen és váratlanul lepett meg — mondhatom, — mert már nem számitottam rá, hogy hetekig tartó koldulásomnak engedni fog.

— Huh, be hatalmas kifejezései vannak! Ugy hangzik a dolog, mintha idestova két éves házasságunk egész szépséges ideje alatt mindent koldulással kellett volna tőlem kicsikarnia.

— Azt nem mondom.

— Kár, hogy nem mondja.

— Na, tessék, most már meg milyen epés! Ajándékot hoz, aztán meg ő az, aki ingerel és ő, aki epéskedik. Azonnal csókoljon meg.

— Nagyon szivesen.

— Juj, milyen hideg . . .

— Dehogy! Egyébiránt mindenki ugy csókol, ahogy tud.

— Mondja csak, nincs banálisabb megjegyzése?

— Van.

— De remélem, hogy nem akarja elmondani? Általában, kedves barátom, egy idő óta azt veszem észre . . . Meg akarja tudni, hogy mit veszek rajta észre egy idő óta? Nem kiváncsi rá?

— Nem biz én.

— Nem? Hát ez elég nagy hiba, de van benne jókora adag gőgös önérzet is. Ilyen hangon csak az szokta visszautasitani a felesége nyiltságát, aki meg van róla győződve, hogy a világ legtökéletesebb mintaférje.

— Nem képzelődöm és nem vagyok „mintaférj.“

— Nem bizony, pedig eleinte az volt és én büszkén és boldogan dicsekedhettem a mamának, — akinek kegyeit sokkal inkább meg tudta nyerni, mint a papáét, aki vidám öreg ur, maga pedig még tarokkozni sem tud, — hogy sokkal jobban jártam magával, mintha a „fess“ Kálmán ajánlatát fogadtam volna el, aki inni, lovagolni, táncolni, tarokkozni ugy tud, mint egy földesur, férjnek azonban csak olyan hitves mellé való, aki kemény kézzel tudja tartani a gyeplőt és az ilyen rabiátus embert bele tudja szeliditeni az alázatos és engedelmes rabszolgasorsba. Erre én képtelen lettem volna. Tapasztalhatta saját magán.

— Ugy emlékszem, mintha nem adtam volna rá okot, hogy megszeliditsenek.

— Nem adott, — ebben igaza van. A mult évben még mintaférj volt. Elsőrangu tisztviselő a minisztériumban, ahol a „fess“ Kálmán semmire sem fogja vinni, okosabb tehát, ha lemegy a megyénkbe képviselőnek, vagy főispánnak, mint az apja — és legelsőrangu férj itthon és mindenütt. De ez csak a mult évben volt igy. Az idén borzasztóan elromlott. Annyira elromlott, hogy rá sem lehetett ismerni.

ügyi helyzetet kiméletlenül föltárta, nem aknázta ki a maga helyzete javára. Előtte nem a politikai haszon lebegett, hanem az ország érdeke. Az államháztartást akarta rendbehozni és a deficitet végleg eltüntetni. Ezért olyan erővel és olyan pénzügyi tudással, melynek értékét csak később fogják megbecsülni, a költségvetésnek, tehát saját kormányzási eszközeinek alkotmányos kereteit szoritotta meg, ugy, hogy az állam képes legyen kiadásait saját bevételeiből fedezni.

A Wekerle-kormánynak érdekében állhatott a költségvetési fölösleggel leplezni a valót, hogy elháritsa a figyelmet az államháztartás zavarairól. De a Héderváry-kormánynak, mely célul tüzte ki magának az államháztartás rendbehozását, a büdzsé-jog alkotmányos kereteinek tiszteletben tartását, mely erkölcsi létét kötötte ehez a föladathoz, az ilyen költségvetési müvészkedés már nem érdeke. Most más a helyzet. És ebben a megváltozott helyzetben van a lélektani garanciája a költségvetés szigoru realitásának.

A költségvetés százharmincnyolc millió koronát irányoz elő olyan gyümölcsöző beruházásokra, melyet a legrendezettebb államháztartás is kölcsönökből fedez. Evvel szemben azonban a hitelmüveletekből beszerzendő összeget százhuszonnyolc millióval irányozza elő. De kifejezte azt a reményt — Lukács Lászlónál a remény meggyőződést, de legalább nagy eltökélést jelent, — hogy ezt az összeget is képes lesz az állami bevételekből fedezni. Hát beszélhet igy egy pénzügyminiszter, aki nem bizik költségvetésének realitásában?

A pénzügyminiszter kijelentette, hogy a jövőben lemond a külön beruházási törvényekről, hanem a beruházásokat mindig a költségvetésbe fogja fölvenni. Ezek a beruházási törvények egyben arra is alkalmasak, hogy a kormánynak a költségvetésen és a rendes állami bevételeken kivül uj hiteleket bocsássanak rendelkezésére. Az a pénzügyminiszter, aki erről a jogról önként lemond, valóságos védőgátat emelt minden hiteltullépés ellen. Ha van valami, ami a költségvetés szigoru realitását minden számszerü vizsgálat nélkül is kétségtelenné teszi, hát ez az.

Ebben a kormány legmegátalkodottabb ellenfeleinek is meg kell nyugodni. A deficit viharfelhője háromnegyed év, egyébként is nagyon küzdelmes, nagyon viharos megfeszitett munkája után eltünt a magyar politika látóhatáráról. Állami pénzügyeink rendben vannak. Állami hitelünk szilárdabb, mint valaha. Ezt a munkát Lukács László pénzügyminiszter elvégezte. Most uj munka, uj harcok következnek. A karaván halad.

A szociálisták tüntetései.

(Saját tudósitónktól.) Szombaton este és vasárnap egész nap mozgalmas lesz az élet Szegeden. Az alföldi szociáldemokrata párt nagy választójogi gyülést és tüntetéseket rendez. Békéscsabáról *Jócsák* Kálmán alföldi párttitkár és *Varga* Ferenc aradi párttitkár érkeztek Szegedre, a nagy tüntetések előkészitésére. Már hétfő estétől kezdve a különböző szakmabeli munkásokkal állandóan értekezleteket tartottak, a városnak pedig nem egy helyén voltak gyülések. Különösen érdekes lesz a szombat esti lámpionos tüntetés, amely abból az alkalomból történik, hogy Budapestről több neves szociálista érkezik szombat este a Szegedállomásra.

Két röpiratot is adtak ki a szociálisták, egyiket a munkásokhoz és polgársághoz, a másikat pedig a szegedi asszonyokhoz. A munkásokhoz kiadott röplap a következő:

Fölhivás Szeged város munkásságához és polgárságához!

Szombaton este Szeged utcáin végig fog vonulni az elnyomott, jogtalan néptömeg. Vendégei érkeznek a fővárosból és a vidék más helyeiről. Kötelességünk, hogy méltóképen fogadjuk őket. Evégből nagy lámpionos tüntetőfölvonulást fogunk tartani.

Gyülekezés este hét óra után a Valéria-téren, ahonnan a menet elindul tüntető utjára.

Ne hiányozzon Szeged város népének egyetlen tagja sem ezen fölvonulásról. Legyen mindenki talpon. Nincs mit tétovázni. Ilyenkor csak a gyávák huzódnak el homályos, szegény oduikba, az önérzetes munkás azonban kijön az utcára.

Reszkessen meg a föld talpunk alatt, ajkunkról pedig hangozzék a lelkesitő forradalmi dal:

Éhség s nyomor velünk,
De mi mind fölkelünk;
Ki harcba száll, hadd veszszen ő,
Szabad lesz a jövő!

Legyetek valamennyien a jelzett helyen!

Testvéri üdvözlettel

a szegedi szociáldemokrata párt végrehajtó-bizottsága.

*

A Szeged asszonyaihoz kiadott röplapok szövege ez:

Fölhivás Szeged város asszonyaihoz!

Egynéhány év óta elviselhetetlen gond nehezedik az ország asszonyaira. Naponta keserves kinlódással kell azon tünődniök, hogy férjeik hitvány kis keresetéből hogyan állitsák ki a szegényes, mindennapi táplálékot.

Nincsen ország az egész világon, ahol olyan rövid idő alatt olyan hihetetlen magasra emelkedett volna az élelmiszerek ára, mint minálunk.

Ezt a mérhetetlen drágaságot, — amely leszedi arcotok rózsáit, megfosztja férjeiteket munkaerejétől, gyermekeiteket egészségétől, — azok idézték elő önző vámpolitikájukkal, akik az ország politikáját irányitották és irányitják.

Ezt tovább türni nem lehet.

Föl kell, hogy lázadjon bennetek a feleség, akinek férjét teszi tönkre a drágaság; az anya, kinek gyermekeit egészségétől fosztja meg az élelmiszeruzsora és a nő, akit kora ifjuságában tesznek tönkre a kinzó gondok.

Csatlakozzatok ezért hozzánk! Jöjjetek velünk együtt tüntetni e gyilkos állapotok ellen és azért, hogy az általános, egyenlő, titkos és községenkénti választójog törvénybeiktatásával jobb korszak következzék be ránk.

Folyó hó huszonkilencedikén, szombaton este negyednyolc órakor, a Valéria-téren gyülekezünk, ahonnan tüntető-menetté alakulva, kivonulunk a nagyállomásra, harcos testvéreink fogadására s onnan ismét tüntetve vonulunk keresztül a város főbb utcáin. Asszonyok, ki az utcára! De ne hagyjátok otthon kuksolni férjeiteket sem! Testvéri szeretettel

a nagy tüntetés női rendezői.

— Ugy van! Az idén mindketten megváltoztunk.

— Lám, már megint epések vagyunk?

— Csak őszinték.

— Azaz, gorombák.

— Mondjuk, hogy egy kicsit gorombák is. Ez azonban nem lényeges. Fődolog az, hogy a gyöngyök tetszenek és boldogsága, legalább ebben a dologban, teljesen zavartalan.

— Igen, ez igaz. Nagyon örülök ennek a pompás ékszernek és nagyon kiváncsi vagyok, hogy miért vette meg most igy, egyszerre, minden különösebb apropos nélkül, holott, amig kinoztam érte és koldultam, mindig azzal háritotta el makacs támadásaimat, hogy az ékszer tulságosan drága.

— Tavaly még nem szerette a gyöngyöket, én tehát azt hittem, hogy az idén is antipátikusak. Azelőtt mindig ellenszenvvel beszélt róluk, — összes ékszerei között nem volt egyetlen egy gyöngyféle sem.

— Ez igaz, de . . .

— De azóta egyben és másban megváltozott a hangulat . . . Izlés és szimpátia dolgában is. Van igy néha az ember. Semmi sem állandó ezen a világon s a kedély hullámzásainak a leggyöngédebben érző női lélek és a legtartalmasabb asszonyi ágy is ki van téve, főleg, ha az egyformaságot egy nyirkos őszi napon egy kissé unalmasnak, egy másik nyirkos őszi napon pedig már türhetetlenül ostobának kezdi találni.

— Egy szót sem értek az egészből. Azt azonban érzem, hogy guny lappang a frázisai mögött, vagy legalább is — szándék a gunyra.

— Nem egészen frázis, amit mondok. Mert nem én találom türhetetlennek az egyformaságot.

— Miféle egyformaságot?

— Az ugynevezett szent házasságot.

— Lám, lám . . . hát rólam van szó?

— Ugy van.

— Más szóval, meg akar sérteni?

— Dehogy akarom! Csak föl szeretném kissé világositani, nehogy ebben a szép, barna fejecskében esetleg az a téves meggyőződés támadhasson, hogy az esti alkonyatot én is csak akkor veszem észre, ha meggyujtják a gázlámpákat . . . Nem, kedves Sárika, én önmagamtól is észrevettem, hogy az esti alkonyat beállt.

— Miben állt be?

— A maga szivében.

— Borzasztó! Uracskám, maga csaló. El tudta velem hitetni, hogy csak annyit iszik, amennyit megbir.

— Nem vagyok részeg.

— Ugylátszik, hogy az.

— Talán azért, mert ki merem mondani az igazat?

— Azért, mert bolondokat beszél.

— Éreznie kell és bizonyára érzi is, hogy ez nem bolondság. Az emberi ész végre is arra való, hogy hasznát vegyék. Én igyekszem hasznát venni a magaménak és igyekszem észrevenni, ami körülöttem történik — idejében, amig nem késő. Most még nem késő, tehát kirukkolok a megfigyeléseimmel nyugodtan, egyszerüen, minden fölösleges emóció és ártalmas izgalom nélkül. Itt vannak például ezek a gyöngyök. Annakelőtte, ismétlem, ki nem állhatta őket, most azonban rajongani látszik értük. Miért? Mert mindig és mindenben a világon ez a jéghideg „miért“ a fő.

— Mondjuk, hogy szeszély az egész. Beéri ennyivel?

— Be, mert a valóságon ez nem változtat. A valóság pedig az, hogy mióta a „fess“ Kálmán is hü lovagjai közé tartozik, — helyesebben: mióta összeférhetőnek találja az önmaga iránt való jóizléssel, hogy visszautasitott kérőjét — egykori vetélytársamat — szalónja vendégei között elfogadja, azóta én, amint mondani szokás, elhomályosodtam, az ön szivében pedig beállt számomra az — alkony. Ön, kedves Sárika, nem szeszélyből rajong mostanában a gyöngyökért, hanem azért, mert Nosztitz Kálmán is szereti őket. Hallottam tegnap, itt, ebben a szobában, ahol most vagyunk . . . hogy az összes drágakövek királynéjának a gyöngyöt jelölte meg, mint amelynek szeliden csillogó fénye, saját kifejezése szerint, „az állhatatos szerelemre emlékezteti.“ Észrevettem azt is, hogy az ön szemei kitüzesedtek erre a szerelmi levelezőből kicsent sületlen megjegyzésre . . . s áhitattal hallgatta a hőst, aki ugy akar a mithos Szép Helénája közelében megmaradni, hogy sohase adjon okot egy második trójai háborura. Mert a fess Kálmán okos fiu, — tudja, hogy modern világban él, ahol a szép Helénák irtóznak a nyilvános botránytól — az azelőtt gyülölt gyöngyöket azonban, egy ügyes és diszkrét Páris kedvéért — könnyen megszeretik.

— Megtiltom, hogy sértegessen!

— Nem kell megtiltania, amitől nem kell félnie. Az én sértéseimtől legalább nem kell. Egészen nyugodt lehet; fölösleges ennyire fölindulnia. Boldognak érzem magam, hogy

Amint az előjelekből megitélhető, a szombat esti és a vasárnapi tüntetések igen nagyarányuak lesznek.

*

Somogyi Szilveszter dr főkapitány a szegedi szociáldemokrata párt vasárnapi népgyülésére vonatkozólag a következő jelentést adta ki:

Szombath Pál és társai azon bejelentését, hogy 1910 október 30-án délelőtt féltizenegy órakor a Klauzál-téren, kedvezőtlen idő esetén a „Kass"-vigadó termében nyilvános népgyülést tartanak, továbbá, hogy ugyanezen a napon délután két órakor a Laudon-utca 22-ik szám alatti „Munkás-Otthon" helyiségében az alföldi városok és községek kiküldöttjei, szociáldemokrata alakuló-pártgyülést tartanak a következő napirenddel:

1. A politikai helyzet és a sajtó.
2. A szakszervezeti bizottságok.
3. A földmüvelők szervezésének iránya.
4. Az alföldi kerület megalakitása.
5. Kerületi vezetőség megválasztása.
6. Inditványok, — tudomásul veszem.

Tudomásul veszem továbbá, hogy 1910 október harmincadikán délelőtt nyolc órakor a szegedi munkások a népgyülésre a Mars-téren gyülekeznek s onnan féltiz órakor a Párisi-körúton, Kossuth Lajos-sugáruton, Vörösmarty-, Bástya-, Iskola-utcákon, Gizella-téren, Kárász-utcán át zárt négyes sorokban a Klauzál-térre vonulnak s erre a fölvonulásra az engedélyt megadom. A délelőtti fölvonulásnál a rend föntartásával *Ferenczy* Mátyás tiszteletbeli alkapitányt bizom meg. Miről *Szombath* Pált (Gém-utca 4) és *Ferenczy* Mátyás tiszteletbeli alkapitányt értesitem. Szeged, 1910 október 27. *Rendőrfőkapitány.*

A kiskunfélegyházai petició. A királyi Kuria második választási tanácsa ma folytatta a *Holló* Lajos félegyházai mandátuma ellen beadott petició tárgyalását. A mai napon *Aigner* Adolf szólalt föl a választást védő választóknak és *Tóth* Imre választási elnöknek képviseletében. Aigner általánosságban tagadásba vette a petició összes állitásait és tagadta a kérvényhez csatolt okmányok valódiságát is. Kimutatta, hogy a petícióban foglalt állitások alkalmatlanok a bizonyitásra, mert egyikben sincs precize megjelölve az időpont és a hely, amikor és ahol a vesztegetésre irányuló állitólagos megállapodás történt volna. Hosszasan foglalkozott azzal az állitással, amely azzal vádolja Holló Lajost, hogy egyik beszédében a zsidók elleni gyülöletre izgatott. Furcsának tartja, hogy a kérvény ennél a pontnál épen zsidó vallásu tanukra hivatkozik, akikre az izgató beszéd épen az ellenkező hatással lett volna, mint aminőt akart volna elérni, ha ugyan megtörtént volna az eset. De különben Holló Lajosról, akinek közéleti müködése eléggé ismeretes, föl sem tételezhető, hogy ilyen alantas, trágár eszközökhöz folyamodott volna. Rátért ezután a Tóth Imre választási elnökre vonatkozó vádakra. A kérvény ugyanis azzal vádolja a választási elnököt, hogy mivel Holló megválasztásánál negyvenezer koronával érdekelve volt, nem engedte meg, hogy a Kazy-párti bizalmi férfiak a választási helyiségben tartózkodjanak és a Kazy-párt embereit sorra letartóztatta, számos Kazy-párti választót pedig komoly indok nélkül visszautasitott. Aigner sorra cáfolgatta az összes vádakat és beszédének végén a kérvény elutasitását kérte. Utána *Horváth* Zoltán félegyházai ügyvéd szólalt föl *Lengyel* Imre küldöttségi elnök képviseletében, majd a replikák kerültek sorra. Határozat holnap lesz.

---

helyzetemet — és az ön helyzetét — sikerült idejében fölismernem és még jókor megvédelmezhetem homlokomat egy nem épen kellemes ékességtől... Ezért a szerencséért csekélység az az ezer forint, amit az ön által megszeretett gyöngyökért ma délben kifizettem.

— Ha igy van, nem bánom, legyen igy. Én is okosabbnak találom, ha tisztába jövünk egymással és nem hazudunk. Nos, igen, kedves barátom, igaza van, eltalálta az igazságot, kiábrándultam magából és ugy érzem, hogy már terhemre van. Csakhogy ezt sohasem vallottam volna be.

— Hanem fölékesitette volna homlokomat, csupa jóságos gyöngédségből... Köszönöm, drága barátném, elhiheti nekem, hogy semmi vágyat sem érzek az ilyen becstelen gyöngédségre.

— Távozzék, kérem, távozzék... és vigye magával ajándékát is, különben kidobom az ablakon, vagy a szemétre!

— Nem, édes Sárika, ezeket az „állhatatos szerelemre" emlékeztető gyöngyöket ön megérdemelte és bátran megtarthatja. Egyébiránt, amint parancsolja. Jobban szeretem, ha a gyöngyök kerülnek szemétre, mint az ön becsületes nevem. És most van szerencsém kegyes tudomására hozni, hogy egy óra mulva szállodába költözöm és nincs kifogásom ellene, ha a válópört azon hires és kényelmes szakasz alapján, „hütlen elhagyás" cimén, meg fogja inditani. Kezeit csókolom! Ne feledje, kedvesem, hogy — mindent a maga idejében. A botrányt igy a jövőben is kikerülheti...

Szeged harcol a husért.

— A zseb, a gyomor: az élet problémái. —

(Saját tudósitónktól.) Szeged társadalma mint egy hatalmas és küzdeni akaró ember mozdult meg, hogy harcoljon a husért, hogy utakat keressen, amelyeken át kijusson a megélhetésbe... Ma már jeleztük röviden, hogy a szegedi kereskedelmi és iparkamara kezdeményezésére a szegedi ipartestület, a kis- és középkereskedők egyesülete, az O. M. K. E. szegedi fiókja, az összes városrészi iparoskörök kivétel nélkül, a magántisztviselők, de a többi kereskedelmi és ipari érdekeket szolgáló egyesületek is egyszerre veszik föl Szeged város népeért a küzdelmet, hogy kiragadják a drágaság, elsősorban a husdrágaság országos jellegü inségéből. Vasárnap délelőtt tartják az előkészitő értekezletet a szegedi iparkamara közgyülési termében, hogy *a szerb és román szarvasmarha behozatala megengedtessék.*

A Szegedről kiinduló mozgalom minden bizonnyal hivatott lesz arra, hogy a cél, a terv országos jellegüvé, országos akarattá váljék. Hogy már a legnagyobb birtokokkal megáldott alföldi metropolis is harcot kezd a drágasággal, ez kétségbe nem vonható bizonyság lett arra, hogy az országos drágaság tovább el nem viselhető. A drágaságot jajgatja, átkozza mindenki; a pénztelenség megzsibbasztó érzete uralja a pénzügyminisztertől lefelé az egész országot. A magyar társadalom tehetetlenségében immár azt is beismeri, hogy *közgazdaságilag* az egész világnak a legiskolázatlanabb társadalma. Tiz esztendő óta semmit sem csináltunk tulajdonképen, — hisz nem teremtettünk uj értékeket. Emiatt szünet nélkül, mind erősebben terjedt a drágaság. Előbb Budapest jajdult föl, aztán a nagyobb vidéki városok. Most pedig Szeged. Ugyanekkor pedig a külföldön is elkeseredetten, szinte világháborut folytatnak a drágaság ellen. Harcol Bécs, küzd Prága, zavarog Berlin, kitör Páris, legujabban pedig Angliában remélik, hogy ötven-nyolcvan százalékkal drágul meg a hus, remélik, hogy más országok elől elhódithatják az argentinai hust. És mára már beigazolást nyert az, hogy *a drágaság oka a világpiacon a gabona- és hustermelés elmaradása a fogyasztás mögött.* A mi országunkban pedig ehez hozzájárulnak még a vámrendszerek, a közlekedési viszonyok, a feudálisták, agráriusok, a fogyasztási adók, a *többet termelni* gondolatának meg nem oldása. És még az, amit ez a statisztika is magyaráz:

Magyarországon tizenöt év óta az állattenyésztés nem fejlődött. Az 1895. esztendő óta mitsem növekedett az országos állatállomány. Sőt számát tekintve: vissza is fejlődött. Mert az 1895. évben kilencmillió-nyolcszázhetvenötezer átlagmarhát tett ki az országos baromállomány, ellenben a mult 1909. esztendőben *visszaesett negyvenezerrel*, azaz volt kilencmillió-nyolcszázharmincötezer. Ma pedig, 1910-ben, kiváló szakemberek szerint, kisebbedett ez a létszám is. Ugyanebben a tizenöt évben pedig, tehát 1895. óta, Magyarország népessége *három millió emberrel* szaporodott, legalább ennyivel. De a lakosság mindinkább szaporodik is. És ez a legközvetlenebb oka az igazi hus- és tejdrágaságnak, amely Magyarország iparos-, kereskedő- és értelmiségi népességére egyre elviselhetetlenebbé válik. Ha hozzávesszük a statisztikához azt, hogy 1895. óta nemcsak az ország lakossága nagyobbodott *három millióval, de másfélmillió holddal nagyobbodott az ország szántóföldterülete is*, tehát majd ennyi millió holddal kevesebb már a legelő, denikve satnyább az egyre kevesbedő állatállomány, igy egyre kimerültebb a föld, a nép, minden, — érthetővé válik az egész drágaság mindenütt az országban, még Szegeden is.

Bennünket elsősorban *a szegedi* viszonyok érdekelnek. Nagyban hasonlók ezek a környék és más magyar vidék viszonyaihoz, de ezeken kivül akadnak olyan különleges szegedi bajok, hiányok, amelyek mellett az a csoda, hogy ezideig nem forrongtak a létérdeket veszélyeztető drágaság miatt.

A szegedi viszonyok.

A statisztika szerint ma Szegeden van összesen

harminc mészáros,
százhusz sertésvágó-hentes és
negyven üzlethelyiséggel biró hentes.

Ezek látják el a közönséget husárukkal. Harminc mészáros és negyven hentes üzlete: tehát hetven üzlethelyiségben szolgálják a szegedi közönséget hussal. Ezzel szemben Szeged belterületén 237, azaz kétszázharminchét bor-, sör- és pálinkamérő-helyiség akad. És naprólnapra mindig ujabb borozókat, depóhelyiségeket, lebujokat nyitnak meg. Ellenben évtizedek óta aránytalanul kevés uj mészáros-, vagy hentesmester nyit üzletet. És az uj borozók tulajdonosai körülbelül ugy gazdagodnak, ahogy a régi depósok. Ellenben a régi hentesek és mészárosok mindig jobban eladósodnak.

Szegeden csak három olyan mészáros és hentes akad ma, aki igazán jómódúvá vált, meggazdagodott a mestersége után. A többi — ugyszólván kivétel nélkül — *ráfizetéssel zárja az évi mérleget.* Nyiltan hangoztatják és készek is bebizonyitani, hogy akad közöttük több olyan, aki évenkint három-négyezer koronát ráfizet az üzletére, pedig a saját házában lakik, pedig az egész család: férj, feleség, gyermekek, mind a mesterségnek élnek.

A szegedi mészárosok és hentesek, amikor ülést tartanak az ipartestület házában, tulajdonképen elkeseredetten jajonganak, hogy már nem tudnak megélni. Elmondják egymásnak, hogy nem tudnak megélni, dacára, hogy józanok, szorgalmasak és az egész család munkálkodik.

— Elhagynánk a mesterséget, dehát mihez fogjunk, máshoz nem értünk — ezt vonják le mindig tanulságnak, vagy minek. Szegeden a köztudatban nem is vált fogalommá az, hogy „husuzsorások" miatt volna drágaság.

Hus helyett szesz.

Igazán mégfigyelésre érdemes az a jelenség, hogy Szeged külvárosrészeiben alig akad mészáros- vagy hentes-üzlet. Végigsétálhatunk hat-tiz utcán, amig valami kicsiny, szegényes és hustalan hentes-üzletbe botlunk. Ezek az üzletek is szánalomra méltóak, leri róluk a szegénység. Ellenben Szeged külvárosaiban is minden második-harmadik utcában egy-több korcsma, pálinkásdepó akad és virágzik, egész éjjel, félnapokon hangos a vendégektől. És a külvárosban is szépen megélnek, meggazdagodnak a korcsmárosok, nem ugy, ahogy a husvágók.

Hus helyett borral, pálinkával élnek már nagyon sokan. Ezért olyan satnyák, sápadtak, betegek, degeneráltak már a külvárosi munkás-, földmives- és kisiparos-szülők gyermekei. A rossz táplálkozás, a sok éhezés csak elősegiti a tüdővészt, a görvélykórt, a sok-sok életet emésztő betegséget.

Tiz év óta...

Hentesek, mészárosok és eladók-vevők mondották el, hogy tiz évvel ezelőtt a legelsőrendü marhahus kilója husz-huszonkét krajcár volt, mint *élőállat* husa. Ma nyolcvannyolc fillér. És tiz évvel ezelőtt ugyanazt a minőségü hust a mészárosok negyven krajcár egység-

árért mérték a közönségnek, ma pedig százhuszonnyolc fillér egységárért.

Szóval, az élőállat husa száz százalékkal drágult tiz év óta, ellenben a mészárosok ötven százalékkal adják drágábban a hust. Pedig a bolthelyiségek ára száz százalékkal, az adó ötven százalékkal, a mellékköltségek száz százalékkal emelkedtek a hentesek és mészárosok terhére.

Ez az arány általánosságban mindenféle husnemüeknél. És ez az arány uralkodik nemcsak Szegeden és a környéken, de elsősorban a Délvidéken is, — az egész Alföldön, a Dunántul is.

A névtelen akadályok.

Rendkivül sok apró akadály is mutatkozik a husvágók, a közönség között, amelyek közvetve okozzák a drágaságot.

Szegedi tanyai kisgazdák mondották el a kérdésekre, hogy mennyi „ceremónián“ esett át, amig a tehénkéjét levághatták a vágóhidon. Ezek azok a „ceremóniák“:

1. A tanyai állatorvosnak harminc-negyven kilométernyi ut után megmutatják az eladásra szánt jószágot.

2. Behozzák a városba az eladásra szánt szarmasmarhát, Szegeden ujra orvos vizsgálja azt meg.

3. A vágóhidi levágás tizenkét korona.

4. Ujra orvosi vizsgálat a levágás után.

5. A passzusozás: jószáglevelek kiállitása, átirása, majd megsemmisitése egy egész délelőtti idő.

Ezek és még számtalan kicsinyes akadályok okozzák azután, hogy a tanyaiak elkerülik a szegedi állatvásárokat, annál inkább, mert *ugyszólván állandóan*, sertésvész és ragadós állatbetegségek miatt, *lezárják a vásárokat*. Sőt, legaktuálisabb például ma, napok óta, bizonytalan ideig a szomszédos Csanádmegyében sehol nem tarthatják meg az állatvásárokat.

Ezek az akadályok eredményezik azt, hogy igazi állatvásár nem tud Szegeden kifejlődni. Nagyon sok eladó gazda elkerüli a vásárt, nagyon sok szegedi mészáros és hentes egyszerüen kiutazik a szegeditanyákra üzletet kötni: a jószágot a tanyákon vásárolja meg.

De nemcsak Szegeden válik szokássá ez, hanem a környéken, a szomszédos városokban is. Például *Makón már tizenöt esztendő óta nem a piacon vásárolják* a jószágot. Makón különben türhetetlen állapotok uralkodnak. Tegnapelőtt például a makói hentesek és mészárosok határozatilag kimondották, hogyha egy héten belül nem változnak meg a viszonyok, akkor *Makó összes hentesei és mészárosai sztrájkba lépnek*. A kérdésünkre ma több, Szegedre jött makói mészárosmester ezeket mondotta:

— Türhetetlenné váltak már Makón, de az egész Csanádmegyében is, a viszonyok. A jószágállomány mindinkább satnyult, az utóbbi hetekben pedig veszedelmesen pusztit a ragadós betegség. Az alispánnak a tegnap hozott végzése, hogy Csanádmegyében bizonytalan ideig semmiféle állatvásárt nem tarthatnak, végre eljuttatott bennünket oda, hogy vágnivaló jószág nélkül maradtunk. Eddig is csak vergődtünk, minden makói mészáros, hentes panaszkodik, hát most már nem bánjuk, ahogy lesz, ugy lesz, sztrájkba lépjünk, nem nyitjuk ki az üzletünket.

Szegeden még piac sincs.

Nyilt titok, hogy Szegeden kezdetlegesek, nem egy tekintetben pedig egyenesen kártékonyak a piacviszonyok.

Először is nincs rendezett piac. A Tisza Lajos-köruton, a belvárosi tereken, mindenütt, ahol alkalmas kis hely akad, piacoznak. Az ellenőrzés igy lehetetlen. Már az ellenőrző hatósági orvosok is beismerik, nem egy hangoztatja is, hogy nem tudják egészségügyi tekintetből ellenőrizni a szegedi piacot. Régen kövezett, macskafejü kövekből összepofozott kövezeten és kövezetlen, szennyes helyen is lerakják a földre az eladásra szánt élelmiszereket. A husárusok árusitóhelye is rossz. A Valéria-téren vernek sátrat. Nyáron egész nap rájuk és a husra tüz a nap, legyek milliói lepik el a teret, amelyen a tisztaságot ellenőrizni lehetetlen.

Kiszámithatatlan bajt, hiányt okoz az is, hogy *Szegeden még mindig nincs vásárcsarnok*. Amikor megsürgetik az épitését, amikor azt hiszik, hogy végre megkezdhetik az épitést, akkor ujra közbejön valami akadály és nem lesz vásárcsarnok. A szegedi drágaságot szintén fokozza ez a hiány és a piaci kezdetlegesség.

Amit a husosok beszélnek.

Fölkerestünk több szegedi mészárost, hentest, hogy nyilatkozzanak a bajokról, a drágaságról.

Az egyik mészáros ezt mondotta:

— Mi ugyanugy érezzük a drágaságot, akár a közönség. Néha még jobban: mert a mi üzletünk, a mi megélhetésünk csakis a jószágáraktól függ. A megélhetésünk már veszedelemben, nem egy ráfizet közülünk az üzletére. Akadt közülünk olyan, aki *több évi adót fizet, mint amennyi az évi tiszta haszna*.

A másik hentes ezeket mondotta:

— Már levágni való jószág nélkül vagyunk. A tanyákra csatangolunk ki egy-egy sertésért. Az egész családommal együtt szorgalmaskodunk, szeszes italt nem iszunk, mégse tudunk megélni. Kétezer koronát ráfizettem ebben az évben, pedig én, a feleségem és két fiam dolgoztunk, éjt-napot összetéve.

Rendkivül érdekes nyilatkozatot tett *Paral* Pál is, a legtekintélyesebb, legelső szegedi hentes:

— Amikor az elnöklésem alatt tartják a szegedi husiparosok az ülésüket, rendesen, mindig csupa panasz hangzik ott el. Ugyszólván kivétel nélkül panaszkodnak, elkeseredetten. Sorra idézik egymásnak a lehetetlen állapotokat és azt, hogy *veszteségre* dolgoznak. Nem tudják, mihez fogjanak?

— Nincs rendes piac, de nincs levágásra való jószág se. Szeged drágasági okára legjobban jellemző az, hogy még *hizlalóink sincsenek*. Harminc évvel ezelőtt a szegedi hizlalók országos hirüek voltak, évenkint harminc-negyvenezer darab jószágot is hizlaltak a magánosok kezében levő hizlalókban, — ma pedig, harminc év után, csak kétezer jószágot ha hizlalnak évenkint.

— A legelőviszonyok is igen romlottak: ez is egyik ok a drágaságra.

— Az orvoslásra a legjobb Szerbia megnyitása, ugy, mint ahogy 1907 előtt voltak az állapotok. Akkor kaptuk az olcsóbb hust, amennyi csak kellett. Ma pedig az itthoni, elsőrendü hust fölsrófolják az eladók, elsősorban az agráriusok és ha a drága, kitünő hust itthon nem veszik, akkor viszik külföldre. *A kivitelt meg kellene tiltani*: ez Szegeden a meggyőződés.

— A *vámsorompók* szintén lényegesen hozzájárulnak a nagy husdrágasághoz. Példát mondok: Szerbiában a szalámi kilója két korona negyven fillér, Szegeden négy korona. A vám pedig egy korona hatvan fillér — igy mindegy, akár szerbiai, akár itthoni a szalámi, sőt, ha nem Szerbiába megyünk érte, akkor nem fáradozunk, nem fizetjük a fuvardijat. Ha aztán Romániából hozunk levágott jószághust, akkor métermázsánkint harminc korona a vámdij, háromszor vetik orvosi vizsgálat elé, orvosi dijak, fuvardijak, szóval igy is drága . . . Megjegyzem még, *hogy az argentinai hustól keveset várunk*.

Az országos állapotot jellemezte még *Rosenberg* Izidor, a szegedi hatósági mészárszék vezetője:

— Már az állami husszállitásra vállalkozók is ráfizetnek a drágaság miatt. Én szintén vállalkoztam katonai szállitásra és szintén ráfizettem. Elmentem *Serényi* Béla földmivelésügyi miniszter elé és elmondottam, hogy ráfizetek a szállitásra, hogy hirtelen, érthetetlen mértékben drágul a hus. A miniszter ur erre kijelentette, hogy *az államnak kétezer husszállitója van és majd mind panaszkodott*, hogy nem tud megélni. A panaszokra a miniszter kijelentette és előttem szintén ismételte, hogy már a fogyasztásiadók eltörlését ajánlották a kormánynak a drágaság megszüntetésére, de ez a módszer nem szüntetné meg, legföljebb ideig-óráig mérsékelné a drágaságot, ellenben igen nagy kárt eredményezne az állami háztartásban. Kijelentette még előttem Serényi miniszter ur azt is, hogy a drágaság megszüntetésére mindent elkövet a kormány és hogy olyan intézkedéseket igyekszik életbeléptetni, amelyek megszüntetik a husdrágaságot.

Amit a közönség beszél.

Hogy mit beszél a szegedi közönség a hus-drágaságról, arról igen nehéz beszámolni. Mondhatjuk, hogy a családoknak naponkint nehéz gondja a már türhetetlenné vált husdrágaság — a többi drágaságon kivül. Uriasszonyok, de foltosruhába öltözött családanyák is negyed-órákig keresgélnek a piacon — hitvány hustermékek között elfogadhatóbb, sütni, főzni való husdarabok után, negyedórákig elalkusznak a huseladókkal.

Uriasszonyok mondották el a kérdéseinkre ezeket:

— A *Délmagyarország* minden olyan cikkét, amely a szegedi drágasági, köztük a husdrágasági mizériákra hivja föl ismételten a figyelmet és sürgeti a drágaságot megszüntető reformterveket: csakis örömmel fogadjuk, mert Szegeden minden családanya, minden családeltartó kinosan érzi már a drágaság sulyát. Az a mozgalom, amelyiket a kereskedelmi és iparkamara kezdeményezésére egész Szeged indit a husdrágaság megszüntetésére, *bizonyára meghozza a szükséges eredményt*.

*

Megemlitjük még azt is, hogy *a szegedi munkások, a szegedi szociáldemokrata párt* szintén részt vesz a husdrágaság megszüntetése ellen való mozgalomban.

Budapest — Szegedhez.

A főváros törvényhatósági bizottsága legutóbb tartott rendkivüli közgyülésén határozati javaslatot fogadott el a husdrágaság ügyében. E határozati javaslat értelmében az országgyüléshez föliratot, a kormányhoz fölterjesztést, az ország törvényhatóságaihoz pedig köriratot intéz, amelyekben a husdrágaság enyhitése céljából *a szerb határ megnyitását* kéri.

Szegedre már elküldték ezt a köriratot, amely ma meg is érkezett. Itt közöljük egész terjedelmében, mert részletesen föltárja a türhetetlen állapotot, annak okait. A körirat igy szól:

Kedves Barátaink és Atyánkfiai! A főváros és vele együtt az ország legtöbb városának lakossága évek óta sulyosan érzi az életszükségleti cikkek, ezek körében az élelmicikkek, legfőképen azonban a lakosság egyik legfontosabb élelmicikkének: a husnak folytonos drágulását. A folyó év őszén e drágulás ismét oly mértéket öltött, hogy indittatva éreztük magunkat arra, hogy e jelenség okaival és az orvoslás módjával behatóan foglalkozzunk.

Teljesen tisztában vagyunk azzal, hogy a drágaság általános közgazdasági jelenség, amelyet sem hazánkban, sem pedig más országokban gyökeresen, egyszerre és állandó kihatással megszüntetni nem tudnak. De kétségtelen, hogy ugy a termelés, mint az értékesités terén nem egy olyan természetü intézkedés lehetséges, amely a kinálatot, a versenyt fokozza és a piaci nagy árhullámzásokat szabályozva, a lakosság kereseti viszonyaival lehetőleg arányos és igy elviselhetőbb árviszonyokat eredményez.

Az országos drágaság kérdésével már a kormány is foglalkozott s ez irányban 1908. évben széleskörü szaktanácskozást tartott s habár e szaktanácskozáson számos helyes és célszerü javaslat tétetett a drágaság enyhitésére nézve, mindez hatástalan maradt, mert a nagyobb szabásu és országos jelentőségü javaslatok eddig végrehajtás nélkül maradtak.

Időközben különösen a husárak további emelkedést értek el, sőt ujabban a husbeszerzés mennyiségi biztositásának nehézségei is jelentkeznek, ugy, hogy *a lakosság állandó, jogos panaszainak méltánylása elől el nem zárkózhatván, elhatároztuk, hogy a huskérdés legégetőbb bajának orvoslásával: a megcsökkent kinálat fokozásának lehetőségével teljes erélylyel foglalkozunk*.

A husárak alakulásaira ható főtényezők egyfelől a kiviteli piacokon mutatkozó kereslet nagysága, másfelől az ország állatállományának mennyiségbeli állapota, azzal az egymáshoz való okozati összefüggéssel, hogy a nagy kereslet

folytán emelkedő kivitel, ha az ennek alapjául szolgáló belföldi állatállomány nem fölöslegesen elegendő, a belföldi árakat emeli, megdrágitja. Ha pedig ehez még állattenyésztésünknek nem arányos fejlődése, vagy épen stagnálása is hozzájárul, akkor az árak drágulása mind tartósabb jelenséggé lesz.

A mostani helyzet pedig a rendelkezésre álló adatok szerint épen az, hogy az utóbbi években főkiviteli piacainkon, különösen Ausztriában és 1908. óta Olaszországban oly nagy kereslet indult meg vágóállataink iránt, hogy állatkivitelünk ezen országokba jelentékenyen megnövekedett.

Ami azonban a baj főokának látszik, nemcsak a vágóállatokban, hanem a fiatal (növendék) állatokban is emelkedett a kivitelünk. Mutatja ezt az olaszországi kivitelünk, ahová az 1908. és 1909. években hatvanháromezerkétszáznyolcvanhárom, illetve harmincnyolcezerötszázhatvankilenc darab, összesen százegyezernyolcszázötvenkét darab szarvasmarhát, ezek között igen sok tehenet és tulnyomóan növendékjószágot vittek ki.

A másik szomoru jelenség a növendékmarhának és borjunak módfölötti levágása a belföldön is, ami szintén hozzájárult az állattenyésztés megnehezitéséhez és ennek következtében annak megdrágitásához.

A harmadik főjelenség a fogyasztásnak nyilvánvaló emelkedése az egész országban részint a lakosság szaporodása, részint az általános kereseti viszonyok emelkedése folytán.

Mindezek a körülmények nem is eredményezhettek mást, mint egyfelől tulzott drágulást ugy az élőállatoknál, mint a husnál, másfelől pedig apadást az állatállomány létszámában, mint ezt a hivatalos adatok is mutatják.

Nevezetesen a Földmivelésügyi Ertesitő (1909 november 14) szerint az állatlétszám 1908-ról 1909-re csökkent: a szarvasmarháknál több mint kétszázezer darabbal, a sertéseknél több mint ötszázezer darabbal, a juhoknál több mint ötszázezer darabbal, a kecskéknél több mint tizenháromezer darabbal. Kétségtelen tehát, hogy ez ország állattenyésztése a fokozódott szükséglettel sem mennyiségileg, sem pedig minőségileg arányosan lépést nem tartott. Sőt ugylátszik, hogy az állattenyésztés terén abban az irányban mutatkozó fejlődés, melyet a több hust adó és gyorsabban kifejlődő nyugati (tarka) marha fokozatos térfoglalásában észlelünk, sem volt oly mérvü, hogy a megnövekedett szükségletet kielégitette, illetve pótolhatta volna.

Ilyen körülmények között a belföldi viszonyok, nevezetesen az ország mezőgazdasági helyzetének olymérvü megváltozása, hogy az a fogyasztóközönség hussal való élelmezési viszonyainak lényeges és állandó jellegü javulását lehetővé tegye, a közel belátható jövőben nem remélhető, ugy, hogy közelfekvő a segitésnek az a módja, amely szerint a közélelmezés sulyos helyzetének enyhitése az erre egyedül alkalmas *Balkán-piacok segélyével vitessék keresztül.*

E tekintetben ugylátszik, mintha a Romániával legutóbb megkötött és a törvényhozás által máris jóváhagyott, valamint a Szerbiával kötött és legközelebb jóváhagyás végett a törvényhozás elé terjesztendő kereskedelmi szerződésekben engedélyezett husbehozatalok által a fogyasztóközönség jogos érdekeiről kellő gondoskodás történt volna.

Ezzel szemben a helyzet az, hogy az ezen szerződésekben provideált husbehozatal egyrészt a behozatali kontingenseknek az egész monarchiával szemben aránytalanul csekély és semmiképen kielégitő voltánál fogva, másrészt a behozandó husra nézve alkalmazott tulmagas és szinte tilalmi vámok, nemkülönben az egyik országnak, nevezetesen Romániának ezidő szerint, sőt előreláthatólag a legközelebbi években is huskivitelre nem alkalmas mezőgazdasági viszonyainál fogva, legfőképen azonban amiatt, hogy a husimport egyáltalán kockázatos, körülményes és különféle esélyek által fölötte veszélyeztetett, a husdrágaság szempontjából gyakorlati eredménynyel nem járhat.

Igy tehát a helyzet megjavulását sem a romániai, sem a szerbiai kereskedelmi szerződésektől nem remélhetjük.

Ennélfogva az adott viszonyok között az egyedül célhoz vezető, eredményes segitési módnak az a megoldás kinálkozik, hogy az általános husdrágaság enyhitése érdekében megengedtessék, hogy *Szerbiából az ott rendelkezésre álló vágóállatok az országba behozattassanak és pedig nem korlátolt mennyiségben, hanem a szükséglet és a kereslet igényeihez képest korlátlan számban.*

A helyzet javitásának ez egyedül alkalmas módjánál és a fogyasztó lakosság élelmezési helyzetének ilyetén enyhitésénél semmiképen sem tévesztettük szem elől azt a mindenkire egyaránt kötelező szempontot, hogy amikor egyfelől a fogyasztó lakosság helyzetén aként segiteni akarunk, ugyanakkor a hazai mezőgazdasági érdekkörök jogos érdekeit ne veszélyeztessük és illetve a magyar mezőgazdaságnak általunk is örömmel látott fölvirágzását ne akadályozzuk, sőt csak meg se nehezitsük.

A szerbiai élőállatbehozatalra vonatkozó álláspontunkat tehát ebből a szempontból is behatóan megvizsgáltuk és csak az elmult huszonhárom esztendő tapasztalati tényei által nyujtott megnyugtató és kétségtelen bizonyitékok alapján léptünk arra az elhatározásra, hogy mint az ország fővárosa, a szerbiai élőállatbehozatalt és annak korlátozás nélkül való engedélyezését kérelmezzük.

Eljárásunk elfogulatlan és pártatlan voltát mi sem igazolja jobban, minthogy *a husdrágaság enyhitésére alkalmas segitséget* nemcsak a főváros érdekében és nemcsak a főváros részére, hanem az ország összes fogyasztóközönsége, elsősorban tehát az *összes magyar városok részére kérjük.*

Tesszük ezt abban a tudatban, hogy elsősorban az ország városi lakossága a hazai ipar, kereskedelem és a kultura terén teljesitett nagyobb hivatásánál, valamint azon vezető szerepénél fogva, amelylyel az ország közszolgáltatásaiban igen nagy arányban vesz részt, méltán elvárhatja, hogy az országgyülésen és a kormánynál hathatós támogatásra talál az a törekvése, hogy elsősorban és tulnyomó mértékben a városi lakosságot sujtó és ma már annak körében általános és folytonos nyugtalanságot előidéző husdrágaságot, a mezőgazdaság jogos érdekeit nem kárositó módon és eszközökkel sikerrel elháritsa, vagy legalább is lényegesen enyhitse.

Amidőn tehát az ezen ügyben hozott közgyülési határozatunk és a képviselőházhoz, illetve azzal azonos szövegü és a magyar királyi kormányhoz intézett fölterjesztésünk egy-egy példányát kedves testvérvárosunknak megküldjük, egy alkalommal arra kérünk benneteket: legyetek szivesek a kérdést az általunk a fölterjesztésünkben részletesebb adatokkal és érvekkel is megvilágitott szempontok szerint a magatok részéről is megfontolás tárgyává tenni, ez alapon álláspontunkhoz csatlakozni, az ügy fontosságához mérten hasonló értelmü határozatot hozni és ahoz képest az országgyülés képviselőházához föliratot, a magyar királyi kormányhoz pedig fölterjesztést intézni, nemkülönben a siker érdekében szükséges és általunk megindított országos mozgalomban *együttes eljárással részt venni.*

Erősdy főispán ügye. Egyes lapok marosvásárhelyi távirat alapján részletes tudósitást közölnek arról a vizsgálatról, amelyet a belügyminiszter *Erősdy* Sándor főispán kivánságára rendelt el, foganatositására *Belegh* Miklóst, Tordaaranyosmegye főispánját küldve ki. Mint a *Budapesti Tudósitó* jelenti, az e tudósitásban foglalt vizsgálati kérdőpontok föltevéseken alapuló kombinációk, amelyek egyáltalában nem hitelesek.

—

A cseh-német tárgyalás. *Prágából* jelentik: A pártok mai tanácskozásában megkisérelték azoknak az okoknak elháritását, amelyek a tárgyalást tegnap megakasztották. Ezeket a zavaros okokat csak ma lehetett fölismerni. Ilyen ok volt a többi közt, hogy a cseh közbenjárók a végleges megegyezés előtt az egyes cseh pártok hozzájárulását biztositani akarták maguknak. Egy másik ok a cseh radikálisok és a cseh agráriusok váratlan frontváltozása. Ez a két párt eddig nem lépett homloktérbe, de az utóbbi napokban több jelből azt lehetett következtetni, hogy az agráriusok is élesebb ellenzéki álláspontra helyezkedtek. Ugy a cseh radikálisok, valamint a cseh agráriusok azt követelték, hogy a németek a kisebbségi iskolatörvény dolgában a cseh követeléseket teljesitsék, mert csak ebben látnak kompenzációt a tartományi rend megváltoztatásáért. A többi cseh párt is ez alatt a befolyás alatt állott, ugy, hogy végül megváltásnak tekintették, amikor az albizottság ülését elhalasztották, mert veszedelmes dolog lett volna, ha ezzel a megváltozott kedvvel folytatták volna a tanácskozást. Azonban remélhető, hogy a pártok mai tanácskozása után a közvetitők holnap határozott meghatalmazással fognak a tárgyaláson megjelenni. Ma délelőtt tizedfél órakor a cseh tartománygyülési pártok, tizenegy órakor pedig a cseh tartománygyülési szövetkezet elnöksége tartott ülést. A fönnakadás mellett is, amely a tárgyalásban beállott, remélik, hogy még ezen a héten, vagy legkésőbb a jövő hét elején létre fog jönni a megegyezés.

KALEIDOSZKOP

Szeged, október 27.

Gyilkos a fénye a foszfornak, de milyen kevesen voltak eddig, akik, ha rágyujtottak a cigarettájukra, a föllobbanó kékesfehér lángban meglátták a foszfor áldozatainak halálosan vigyorgó, fogatlan ábrázatát. Ugy száll a boldogok és megelégedettek élete, mint a nyugodtan kavargó illatos füst s a hamut eltakaritjuk a földről nyomtalanul. Néhány száz halottja minden évben a sirba került a kicsiny, elszórt, magyar gyujtógyáraknak is. Néhány száz eltorzult, foszforsárga fiatal halott. Mert beleszivódik ez a méreg a tüdőbe, a szivbe és a véredényekbe, megfertőzi keresztül-átul a szervezetet s ifju munkások és leányok arca kipattogzik tőle, kipotyognak a fogak, reszket a kéz s belebujik és ugat ki a halál undok kutyája a gyufagyárak rabszolgáiból.

Vajjon tudják-e ma, hogy milyen nap virradt rájuk? Hogy a parlament elé került az a törvényjavaslat, amely egycsapásra meg fogja szüntetni ezt az évtizedes átkot s megmenti őket, akit még lehet, az életnek. Bizonyára tudják. Ha egyébből nem, hát a munkaadóik toporzékolásából. Ismeretes, hogy a magyar gyufagyárosok nyolctiz éven át megakadályozták a foszfortilalmat. Csak ők akartak élni és a pénznek még hullaszaga sincsen. Az utolsó évtizedben a föld valamennyi civilizált állama eltiltotta a fehér és sárga foszfor használatát. Csak Magyarországon ment nehezen a dolog. A gyufagyárosok, különösen a tervezett monopólium hirére, kártalanitást követeltek az államtól. Kártalanitást a munkásaik életéért! Hiszen igaz, hogy öl a fehér és a sárga foszfor, de mikor ez olcsóbb a vörösnél. Hát hogyan kivánhatja tőlük az állam, hogy csak vöröset használjanak? Jellemzésül emlitjük föl, hogy a minisztériumokban évekkel ezelőtt rendezett anketeken a gyárosok tiltakozása győzött. A koaliciós kormány huzta-halasztotta a foszfortilalmat, mig most a Khuen-Héderváry-kabinet sürgősen törvényt készit belőle s még ebben az évben meg is fogja szavaztatni.

Már most, döntsük el azt a kérdést, hogy ki menti meg a gyufagyárak rabszolgáit a pusztulástól? Kik verejtékeztek, kik küzdöttek és kik dolgoztak fanatikusan azért, hogy ez a törvény a parlament elé kerüljön? Nem az illatos cigaretta füstjét élvezők. Nem papok, nem képviselők, nem főrendek. Ó nem. Hanem igenis azok a kis, százkoronás riporterek, akik belopózkodtak a foszforos borzalmak elzárt tanyáira. Azok az ujságirók, akik még a gyufa föllobbanó lángjának is a mélyére néznek. Igen, mi irtunk a foszforos halál iszonyatairól éveken át. Jogunk van hát arra, hogy ezen a napon, sok halálraitélt megmentésének napján, boldogan konstatáljuk: megint sikerült valamit elérnünk. Megint nagy és szent dolog erősiti meg a toll hatalmát. Áldott legyen a mi nagy erősségünk, a mi szent hatalmunk.

*

Nótás Dankó Pista uj sirban pihen immár s a gyönyörü emléket, amelyet közadakozásból állitottak a számára, mindenszentek napján szentelik föl. De készül a Dankó Pista szobra is. Lázár György polgármesternek, annyi nagy gondja között, igen sok fejtörést okoz, hogy hova javasolja a Dankószobor fölállitását. Sokat járt-kelt a derék polgármester, helyet keresve a szobornak, mig végre megállapitotta, hogy a legalkalmasabb a szinház és a „Kass"-vigadó között levő térség. Igen ám, de eziránt sulyos aggodalmak támadtak. Borzasztó elgondolni is, hogy éjszakánkint a lumpok a szobor talapzatánál fognak elaludni, ott lármáznak s akad majd olyan is, aki fölmászik a szoborra s a legjobb esetben — csókolódzik vele. A polgármester ilyetén aggodalmát elmondta a napokban az ujságiróknak, de azok megnyugtatták.

Ki szeretné jobban Dankó Pista dalait, ki imádná jobban az emlékezetét, mint épen

azok, akik a borban és a nótában keresnek vigasztalást. Nem lesz hát profánság még az sem, ha éjszakánkint behorpadt kalapu, gyürött kabátu vigadozók ölelkeznek és csókolódznak Dankó Pista szobrával. Ha jókedvü társaságok megállnak a szobornál és elénekelik a szerelmes nótát a hideg szoborról. De az a kő nem marad hidegen. Az a szobor meg kell, hogy értse a nóták szerelmeseit. És, meglátjuk, egyszer csak csoda esik. Dankó Pista nem tud ellenállni, ha nagyon szépen hivják. És leszáll majd valamelyik hajnalon a talapzatáról s elmegy nehány pohár bort kiüriteni valahova. De reggelre ujra ott áll a helyén komoran és megingathatatlanul. Hogy meg ne lássák rajta: lumpolt az éjszaka . . .

SZINHÁZ, MŰVÉSZET

Szinházi müsor.

Október	28,	*péntek:*	A muzsikusleány, operett. Bemutató. (Páratlan $^3/_3$-os bérlet.)
„	29,	*szombat:*	A muzsikusleány, operett. (Páros $^1/_3$-os bérlet.)
„	30,	*vasárnap*	d. u.: Bilincsek, szinmü.
„	30,	„	este: A muzsikusleány. Bérletszünetben.
„	31,	*hétfő:*	A muzsikusleány, operett. (Páratlan $^2/_3$-os bérlet.)
November	1,	*kedd*	d. u.: A szigetvári vértanuk.
„	1,	„	este: János vitéz, énekes játék. (Páros $^3/_3$-os bérlet.)
„	2,	*szerda*	A kard becsülete, szinmü. (Páratlan $^1/_3$-os bérlet.)
„	3,	*csütörtök:*	Hoffmann meséi, opera. (Páros $^2/_3$-os bérlet.)
„	4,	*péntek:*	Beulemans kisasszony házassága, vigjáték. Bemutató. (Páratlan $^3/_3$-os bérlet.)
„	5,	*szombat:*	Beulemans kisasszony házassága, vigjáték. (Páros $^1/_3$-os bérlet.)
„	6,	*vasárnap*	d. u.: Duda kisasszony, operett.
„	6,	„	este: Beulemans kisasszony házassága. (Páratlan $^2/_3$-os bérlet.)

—

* **A muzsikusleány.** *Jarnó* György legujabb operettje, *A muzsikusleány*, pénteken kerül bemutatóra. Szereposztása a következő: Rézi — *Felhő* Rózsi, Haydn — *Nyárai* Antal, Esterházy herceg — *Mezei* Andor, a hercegné — *Juhászné*, kis herceg — *Lendvay* Mici, tanitó — *Békefi* Lajos, Brigitta — *Nagy* Aranka, Péter — *Mihó*, Elena Montebelli — *Békefiné*, Salamon — *Pesti* Kálmán.

Lukács pénzügyminiszter Bécsben. *Lukács* László pénzügyminiszter tegnap este Budapestről Bécsbe érkezett.

—

Az osztrák delegációból. *Bécsből* jelentik: Az osztrák delegáció hadügyi albizottsága ma folytatta a hadügyi költségvetés tárgyalását. *Seitz* delegátus arról beszélt, hogy a nép föllháborodással fogadja a katonai terhek emelését. Figyelmezteti azokat, akik a terheket megszavazták, hogy majd az adóemelést is meg kell szavazniok. A szociáldemokraták nevében tiltakozik az egyévi önkéntesség ellen, amely az uralkodó-osztályok privilégiuma. Föllháboritónak mondja, hogy a katonai bünvádi reform ügye a nyelvkérdés miatt megakadt, holott a hadsereg egységének igazán semmi köze hozzá, hogy a vádlottat anyanyelvén hallgatják-e ki, nyelvét értő birák előtt. *Gruber* delegátus azt hangoztatja, hogy a keresztényszociálista párt sohasem engedi meg a hadsereg közösségének megbolygatását, annál kevésbé, mert Magyarország népének többsége se helyesli a magyarositást. Ellenzi, hogy az argentinai husi a hadseregben használják. *Schönaich* hadügyminiszter válaszolt még a vita során fölmerült kérdésekre s ezzel a mai ülés véget ért.

—

Zalamegye uj főispánja. Zalaegerszegen elterjedt és hitelt érdemlő hirek szerint, mint a *Politikai Hiradónak* jelentik, Zalamegye főispáni székébe a kormány *Bessenyey* Zenó dr-t, sárospataki főszolgabirót fogja kineveztetni. Bessenyey Zenó dr *Meczner* Gyula dr zempléni főispán veje.

A vasutigazgatóság Szegeden.

— A hatóság gondoskodik lakásokról. —

(Saját tudósitónktól.) Az államvasutak igazgatóságának bevétel-ellenőrzési osztályát Szegedre helyezik. Négy-öt év alatt kétszázötven hivatalnokcsalád költözik Szegedre s közülök körülbelül száz már május elsején telepszik le. Az előzetes intézkedéseket a budapesti igazgatóság megtette és a májusban áthelyezendő hivatalnokokat a Szegedre helyeztetésükről már értesitette. *Szukováthy* István kijelentette, hogy a hivatalnokok itteni tömeges letelepedése egy föltételtől is függ. Ez pedig az, hogy a megélhetési, nevezetesen a lakásviszonyok ne legyenek olyan sulyosak, mint Budapesten. Már pedig kitünt, hogy a lakásbérek Szegeden abnormálisan emelkednek, épen a hivatalnokok várható letelepedése miatt.

A lehelyezendő tisztviselőknek megbizottja járt Szegeden s miután több helyütt tudakozódott a lakásbérekről, panaszkodott *Lázár* György dr polgármesternél azok drágaságáról s arról, hogy már a tisztviselők tömeges letelepitésének a hirére is milyen magasra szabják a háztulajdonosok a lakások árát. Nem is a belvárosban, sőt épen nem előkelő helyeken is magasra csigázzák a lakbéreket. A Boldogasszony-sugárutnak egy félreeső mellékutcájában például ezerkétszáz koronát kértek a megbizott tisztviselőtől egy háromszobás lakásért. Uj házakban május elsejére négyszázhat lakás nincs még lefoglalva. A májusban letelepedő száz tisztviselőnek tehát juthatna lakás, de könnyen elképzelhető, hogy a tudakozódással megbizott tisztviselő előadása után rémületet kelt majd a lehelyezendő hivatalnokokban a hir, hogy Szegeden, a vidéki városban alig, vagy épen nem olcsóbbak a lakások, mint Budapesten.

A polgármester ép erre való tekintettel intézkedéseket tesz, hogy a Szegedre helyezendő hivatalnokok a lakások tekintetében itt jobb viszonyokat találjanak. Ha máskép nem lehet a hivatalnokok számára kedvezőbb lakásbéreket biztositani, amint a polgármester kijelentette, hatósági támogatással házakat épitenek a letelepedők számára, esetleg ugy, hogy az épitésre a hivatalnokok lakásdijait kötik le. Vagyis a város fölépitteti a házakat és az épitési költséget, kedvező föltételekkel, a hivatalnokok törlesztik a lakásdijaikból. Természetesen csak akkor, ha ebbe beleegyeznek. Ezenkivül lehet más módja is annak, hogy a letelepedő tisztviselőknek kedvezményeket biztositsanak. Az ügyet különben behatóan megfontolja majd a városi tanács. Érdemes is a dolog a megfontolásra, mert nemcsak a hivatalnokok letelepedéséről, de a polgármester értesülése szerint még a leszámoló-hivatal olyan arányu kibővitéséről van szó, amely körülbelül száz szegedi fiatalembernek a hivatalnál való alkalmazását teszi majd szükségessé.

A polgármester egyelőre ugy intézkedett, hogy Völgyessy János városi gazdász irja össze a május elsejére megüresedő összes lakásokat az áraikkal s irja össze azokat is, akik még épitkezni akarnak, ugy, hogy a jövő hónaptól kezdve a Szegedre helyezendő budapesti hivatalnokok nála tudakozódhassanak.

Ugyancsak tekintettel arra, hogy az áttelepülő hivatalnokok közül többen a házépités eszméjével foglalkoznak, megbizta a polgármester a gazdászt azzal is, hogy a város és a magánások tulajdonában lévő beépittetlen telkeket irja össze s erről megfelelő nyilvántartást vezessen.

Egyes háztulajdonosok mai napon való magas bérkövetelése, a polgármester véleménye szerint, aggodalmat nem okozhat, mert egyrészt hivatalosan ki van mutatva, hogy jövő évi május hó elsejére összesen négyszázhat üres lakás álland rendelkezésre, másrészt a májusra való lakáskérdés ma még korai lévén, a háziurak hangulata a jelzett hónapig a kinálat sikertelenségével szemben teljesen megváltozik.

TÁVIRATOK

A török kölcsön.

Frankfurt, október 27.

Néhány angol és angol-amerikai bankkonzorciumtól a török kormány ajánlatot fog kapni a kölcsönre. A konzorciumok értesitették a török pénzügyi kormányt, hogy holnapig benyujtják kötelező ajánlatukat.

—

A portugáliai események.

Lisszabon, október 27.

Az ideiglenes kormány elhatározta, hogy Portugália minden külföldi adósságait kifizeti. Ez az adósság több mint egy milliárd frank. Fedezetére az előbbi kormányok lekötötték a dohány- és gyujtó-monopólium bevételeit. A kormány a külföldi adósság kifizetésére négyszázalékos kölcsönt fog fölvenni, amelyet a havi bevételből fog törleszteni.

Lisszabon, október 27.

Az *Aeiróban* megjelenő *Pono* cimü lapot felfüggesztették, a lap tulajdonosát letartóztatták és rendőri fedezettel Lisszabonba hozták.

—

A francia kormányválság.

Páris, október 27.

Briand miniszterelnök tegnap délután fogadta *Renoult* pénzügyminiszteri államtitkárt és *Viviani* minisztert. Renoult kijelentette, hogy *nincs szándékában lemondani*, hogy a szolidaritást, mely őt kollégáihoz füzi, megtörje. Viviani szintén kijelentette, hogy nem mond le és eddig a kabinet politikája ellen semmiféle kifogást nem tett.

Páris, október 27.

A *Liberté* jelenti, hogy a kamara mai ülése a kormányra nézve válsággal fog végződni. *Jaurès* erősen meg fogja támadni a miniszterelnököt a sztrájk dolgában tett intézkedése miatt és nyilatkozatot fog provokálni a minisztérium tagjainak szolidaritásáról. Erre *Viviani* munkaügyi miniszter ki fogja jelenteni, hogy *nem áll módjában, hogy Briand miniszterelnöknek mostani politikáját kövesse* és be fogja jelenteni lemondását. Jaurès és Briand ellenfelei ettől a támadástól a kabinet állásának megrendülését várják.

—

A román külügyminiszter Bécsben.

Bécs, október 27.

A „Fremdenblatt" irja: A román külügyminiszternek, Djuvarának bécsi utja semmi politikai célzattal össze nem függ. Nincs is politikai jellege. Mégis utjának alkalmából ujra megállapitható a baráti viszony a monarchia és Románia között.

—

A helyzet Görögországban.

Athén, október 27.

Még nem tudják, hogy a vidék hogyan fog viselkedni a nemzetgyülés föloszlatásával szemben, Athénben a *lakosság többsége Venizelosz pártján van*, de a vidéken a régi pártoknak és az alkotmányozó gyülésnek igen sok hive van. A tesszáliai agráriusok is ellenfelei Venizelosznak s már kijelentették neki, hogy nem fogják türni, hogy az ő vidéküket meglátogassa. *Akarnániában és Lakóniában a vidéki lakosság Athén ellen készül indulni.* A régi tisztek és az altisztek többsége szimpatizál Venizelosszal, de a fiatalabb tisztek mind ellene vannak. *Venizelosz nagy katonai haderőt koncentrált Athénben, ahol valószinüleg el fogja rendelni az ostromállapotot.*

—

A zsidók ellen.

Varsó, október 27.

Az orosz pártok végrehajtó-bizottsága huszonnégy szavazattal tizenhét ellen elhatározta, hogy a birodalmi dumában a városok önkormányzatáról szóló törvényjavaslat tárgyalásánál *a zsidó lakosság jogainak megszoritását fogja követelni*, mert a zsidók egyenlőjogositásuk esetében a legtöbb lengyel városban többségben lennének.

A pap szerelme.

— »Ölni is tudnék érte.« —

(Saját tudósitónktól.) Egy magyar kispapnak izgalmasan érdekes szerelmi kalandjáról beszélnek most egész Olaszországban: egy papról, aki *elrabolta az egyház kincseit*, hogy pénzt adhasson a szeretőjének. Tegnapelőtt éjszaka — igy ujságolja a Corriere de la Sera legutóbbi száma — a *római* minoritarend kolostorában gyanus zajra ébredtek föl a papok. Kiderült, hogy a kolostorban betörő járt, aki elrabolta a rend pénztárában található értéktárgyakat, arany-, ezüstnemüeket és pénzeket. Hosszas nyomozás után, a kolostorban bentlakó kispapok előadásából megállapitották, hogy az egyház kincseit egy magyar kispap, *Mérey* János, rabolta el. Mérey az értékekkel megszökött.

Izgalmas hajsza következett ezután a huszonegy esztendős daliás termetü pap kézrekeritésére. Jelentést tettek a rendőrségnek, amely kinyomozta, hogy a kispap *egy titkos kijárón* szökött el. A Via Angelica-utcán áthaladva, egy lebujszállóba ment, ahol két liráért szobát bérelt. A garniban nagy feltünést keltett a sarukban járó reverendás pap, mert ilyen vendégek ott nem igen szoktak megfordulni. Mérey kifizette a szobát, elhelyezte kézitáskáját, a postára ment, ahol sürgönyt adott föl Nápolyban tartózkodó szeretője cimére. Kérte, hogy jöjjön hozzá azonnal Rómába. Reggel a pályaudvarra ment a kispap, hogy bevárja szerelmesét. Ez volt a veszte. Az állomáson egy detektiv a kolostorból nyert személyleirás alapján fölismerte és *letartóztatta. Mérey* a főkapitányságon bevallotta a rablást. Mikor megkérdezték, miért követte el tettét, egykedvüen felelt:

— Ne faggassanak! Szeretőm van Nápolyban, egy szép olasz leány. Ő biztatott a rablásra. Megtettem. *Ölni is tudnék érte.*

Többet nem lehetett belőle kivenni. A bünbeesett kispap igen szimpátikus, képzett ember. Csak néhány nappal ezelőtt ment magyarországi vakációjáról Rómába.

Vád a halálos ágyon.

— A tanitó szerelme. —

(Saját tudósitónktól.) Mint már mai számunkban megirtuk, titokzatos haláleset tartja izgalomban Szamosujvár közönségét. Pár napi szenvedés után meghalt egy csinos, intelligens leány, aki közvetlen halála előtt szenzációs vallomással világitotta meg betegsége okát. *Szigyártó* Tivadar szamosujvári görögkatolikus tanitó két év előtt megismerkedett *Todorán* Mariskával, akivel nemsokára jegyet is váltott. A jegyespár boldog volt, mig pár hét előtt a leány betegeskedni kezdett. Öt nap előtt ágyba került és állapota olyan rosszra fordult, hogy a katasztrófát minden percben várták.

Az orvosok nem tudták a diagnozist megállapitani és ekkor a leány behivta szüleit és azt kivánta, hogy két idegen ember is jöjjön be, akik előtt vallomást akar tenni. Mikor a tanuk megjelentek, Todorán Mariska elmondotta, hogy vőlegénye, Szigyártó Tivadar, okozta halálát, mert növényekből készitett keserü italt adott át neki, melyet meg kellett innia.

Amint az italt lenyelte, mindjárt rosszul lett és ettől kezdve állapota rohamosan fordult mindig rosszabbra.

Todorán Mariska alig tette meg vallomását, rendkivüli szenvedések között meghalt. A szenzációs kijelentéseket közölték a tanitóval, aki a vádat visszautasitotta.

Mikor pedig a rokonok följelentéssel fenyegetőztek, Szigyártó Tivadar a dési királyi törvényszékhez ment, ahol a vizsgálat elrendelését kérte maga ellen.

A tanitót Szamosujvárt látták utoljára, azóta nem tudják, hová lett.

A leány temetését meg akarták tartani. A halotti menet készen állott már, amikor megjelent a rendőrség és a temetést ügyészségi utasitás alapján betiltotta. Levették a koporsót a gyászkocsiról és a szamosujvári közkórházba szállitották, ahol a leány tetemét a dési törvényszék bizottsága előtt fölboncolták.

A boncolás eredményéről mindössze annyi szivárgott ki, hogy a holttetem belei meg voltak üszkösödve, amiből megállapitható, hogy a haláleset természetellenes.

Nem lehet tudni, mi késztette a tanitót arra, hogy mérget adjon be a leánynak — ha ugyan a vallomás megerősitést nyer. Titokzatos esettel állunk szemben, melynek földeritése most az ügyészség dolga.

Bosnyák küldöttség a miniszterelnöknél. *Fadilpasics* Mahmud bég vezetésével négytagu küldöttség tisztelgett ma délelőtt *Héderváry* Károly gróf miniszterelnöknél. A küldöttség a bosnyák tartománygyülés mohamedán klubjának nevében előadta, hogy attól tartanak, hogy a bosnyák tartománygyülés a kmettek kötelező megváltása mellett foglalhatna esetleg állást. A kormányelnök igen szivesen fogadta a küldöttséget és kijelentette, hogy ő a maga részéről korántsem látja bizonyosnak, hogy a bosnyák tartománygyülés ilyen határozatot hozhatna és kifejezést adott annak a véleményének, hogy a kormány alig volna abban a helyzetben, hogy, ha ilyen határozat létrejönne is, ahoz hozzájárulhatna.

—

Olasz támadás. *Rómából* jelentik: Politikai körökben nagy feltünést kelt egy katonai ujságnak, a *Preparezione*-nek hosszabb cikke, amelyben az osztrák és magyar haditengerészet számára épülő tiz uj Dreadnoughtról beszél. Az ujság rámutat arra, hogy *ezek a hajók kétségtelenül Olaszország ellen épülnek*, mert Ausztria és Magyarország sem Oroszország ellen, sem Szerbia ellen való háborujában, sem boszniai lázadás esetében nem fogja ezeket a hajókat használni. A lap azt kérdezi, hogy ez a flotta-fegyverkezés miképen hozható összhangba *Aehrenthal* grófnak legutóbbi nyilatkozataival és *Ferenc József* királynak a delegációk előtt tett kijelentésével.

Egy leány tragédiája.

—

(Saját tudósitónktól.) A Nagyvárad melletti csöndes kis *Őriben* ma délelőtt temették el a szép *Koderka* Amáliát, a boldogtalan szerelem minden részvétre érdemes áldozatát. A boldogtalan, *Koderka* kolozsvári görögkeleti esperes egyetlen leánya, Kolozsvárott ismerkedett meg szerelmesével, *Olyoszoszki* Lajos dr zágrábi helyőrségi kórházorvossal. Két esztendeje jártak már jegyben. De az esküvőt nem tudták megtartani, mert nem volt kaució és annak se volt semmi célja, semmi értelme, hogy az orvos otthagyja az állását. Vártak, vártak hát, a szerelmesek hitével bizakodtak, hogy majd csak fog történni valami velük. Márciusban nagy dologra határozták el magukat. A király elé fognak menni és kérni fogják az uralkodót, hogy tegyen kivételt és *engedje el a kauciót.* Schönbrunnban csakugyan a király szine elé jutottak. A király meghallgatta őket, kegyesen beszélt velük és nemsokára aztán leérkezett a várva-várt leirat — az orvosnak a kauciót *elengedték.*

A király szivét meg tudták inditani, nem ugy azonban a vőlegény szüleit. Az orvos szülei eleitől kezdve ellenezték a házasságot. Az esküvő megint csak elmaradt. A szegény leány tört szivvel a csöndes kis bihari faluba utazott rokonaihoz. Felejteni akart. És talán ment is volna, kezdett gyógyulni, az utóbbi napokban, mintha vidámabb, jobbkedvübb lett volna. Kedden váratlanul megérkezett a vőlegénye. Jött bocsánatot kérni a leánytól, nem tud, nem akar nélküle élni. Látszólag ujra megbékültek és az egész napot együtt töltötték. Estefelé azonban a leány egy pillanatra magára hagyta a fiatalembert. Átment a másik szobába, néhány perc mulva kijött. Az arca halálra vált, kékes volt.

— *Érted halok meg!* — mondotta a rémülettől dermedten álló orvosnak. Hiábavaló volt minden kisérlet, néhány perc mulva szörnyü kinok között meghalt.

Nagyváradról tegnap rendőri bizottság szállt ki. A szerencsétlen leányt fölboncolták. Megállapitották, hogy *sztrichnin* okozta a halálát. Nyilván régóta barátkozott a halál gondolatával. Onnan sejtik ezt, mert a nyomozás megállapitotta, hogy az időtől fogva, amióta a leány Őriben volt, sem Nagyváradon, sem a környéki falvakban *nem adtak el sztrichnint.* Alighanem *Aradon* vehette hát.

A szörnyü drámának majdhogy még egy áldozata nem lett. A szerencsétlenség pillanatában a leány mellett volt a nagynénje: *Koderka* Jánosné, állomásfelvigyázó felesége. A rettenetes eset láttára ájuldozni kezdett. Sebtében valaki vizet hozott neki és véletlenségből abban a pohárban, amelyikből a szép Amália a mérget kiitta. Őt sikerült megmenteni és most már jobban van. A görög-keleti esperes fehér leánya pedig ott fekszik az őri-i katolikus temetőben, a parasztok jeltelen sirjai között.

Szegedi katonák előléptetése.

—

A *Délmagyarország* csütörtöki számában beszámoltunk azokkal a katonai előléptetésekkel, amelyek novemberre a közös hadseregben és a magyar honvédségnél történtek. Különösen a honvéd, magasrangu tisztek közül, igy: ezredeseket és tábornokokat léptetett elő a király a rendesnél tömegesebb számban, aminek okát katonai körökben ugy magyarázzák, hogy a honvédek az idei nagygyakorlatok alkalmával ujra tanujelét adták kitünő képzettségüknek.

A honvédség Rendeleti Közlönyé-nek mai száma közli a honvédségnél eszközölt novemberi kinevezéseket és áthelyezéseket. A kinevezések a következők:

A tábornoki karban a király október huszonötödikén Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával 1910 november elsejével kinevezte *táborszernagygyá* Jahl Gusztáv altábornagyot, a honvédség főparancsnokának helyettesét, volt *szegedi* kerületi parancsnokot;

altábornagyokká a következő vezérőrnagyokat: Hazai Samu honvédelmi minisztert, tagliunoi és talgatei Marenzi Ferenc grófi, valoliolai őrgróf, marenzfeldti és schenecki bárót, a 80. honvédgyalogdandár parancsnokát, egyelőre jelenlegi szolgálati alkalmazásában való meghagyása mellett és Günzl Antalt, a kassai III. honvédkerület parancsnokát;

vezérőrnagyokká a következő ezredeseket: Brabécz Gyulát, létszám fölött a szabadkai 6. honvédgyalogezrednél, a 78. honvédgyalogdandár, Froreich-Szabó Ernőt, létszám fölött a pápai 7. honvédhuszárezrednél, a 2. honvéd lovasdandár parancsnokát, adai Pászthy Kálmánt, létszám fölött a szegedi 3. honvédhuszárezrednél, beosztva a szegedi második honvédkerületi parancsnokságnál, Tamásy Árpádot, létszám fölött a vezérkari testületben, a honvédelmi minisztérium harmadik csoportjának főnökét, alsómátyásfalvi Mattyasovszky Mátyást, létszám fölött a pécsi 19. honvédgyalogezrednél, beosztva a pozsonyi hatodik, pilisi Kornhaber Adolfot, létszám fölött a szegedi 5. honvédgyalogezrednél, beosztva a székesfehérvári ötödik, Bogat Istvánt, létszám fölött a károlyvárosi 26. honvédgyalogezrednél, beosztva a zágrábi horvát-szlavon hetedik, Hadfy Imrét, létszám fölött a brassói 24. honvédgyalogezrednél, beosztva a kolozsvári hatodik honvédkerületi parancsnokságnál, Szurmay Sándort, létszám fölött a vezérkari testületben, a honvédelmi minisztérium első csoportjának főnökét és nagy- és kiskálnai Kálnay Lajost, a kolozsvári 21. honvédgyalogezred parancsnokát, jelenlegi szolgálati alkalmazása alól való fölmentése és későbbi alkalmazásának föntartása mellett.

A vezérkari testületben századossá rumwerthi Rapaich Rihárd főhadnagyot, a szabadkai 4. honvédhuszárezrednél, beosztva a honvédlovassági felügyelőhöz.

A tényleges állományban. A gyalogságnál ezredessé Tanárky Béla alezredest a szegedi 5. honvédgyalogezrednél;

őrnagygyá simonfalvi Székely Kázmér századost a szegedi 5. honvédgyalogezrednél és Székely Lászlót a budapesti 1. honvédgyalogezredtől a szegedi 5. honvédgyalogezredhez való áthelyezés mellett:

századossá Homolya István főhadnagyot létszám fölött, a nagyváradi 4. honvédgyalogezrednél, a honvéd Ludovika Akadémia állományában;

főhadnagyokká Reök Etelét és Krutsay Kamil hadnagyokat a szegedi 5. honvédgyalogezrednél;

hadnagyokká Nagy László, Pach Dezső, Haspra Ferenc, Bagossy István és Árvay György a szegedi 5. honvédgyalogezrednél.

A lovasságnál századosokká a következő főhadnagyokat: Lenz Albint létszám fölött a szegedi 3. honvédhuszárezrednél, beosztva a vezérkarhoz, a honvédelmi minisztérium állományában, Buzás Eleket a szegedi 3. honvédhuszárezrednél;

főhadnagyokká a következő hadnagyokat: Kund István és Herman Mihály a szegedi 3. honvédhuszárezrednél.

A honvédmérnöki tisztikarban századossá Czigler Arnold főhadnagyot a szegedi II. honvédkerületi parancsnokság állományában.

A népfölkelésügyi tisztek állományában őrnagygyá Kepes János századost, a budapesti I. honvédkerületi parancsnokság népfölkelő osztályának vezetőjévé való kinevezés mellett.

Főhadnagyhadbiróvá a következő hivatásos hadbirójelöltet, Okolicsányi Gyulát, a szegedi II. honvédkerületi parancsnoksághoz való áthelyezés mellett.

Áthelyeztetnek november elsejével: A honvédszámellenőrző-tisztviselők állományába, mint segédszámtiszt: Csipkés Ernő zászlós a szegedi II. honvédkerület hadbiztosságához (6. rangszám). Csapattesteknél, mint eddig létszám fölött való vezetés mellett a következő vezérkarhoz beosztott főhadnagy: Kapitány Gyula a szegedi 45. honvédgyalogdandár-parancsnoksághoz; a vezérkarhoz való beosztása alól való fölmentése és csapattesténél létszám fölött való vezetése beszüntetése mellett a következő főhadnagy: Dobokay Béla, aki eddig a szegedi 45. gyalogdandárnál müködött, a pozsonyi 13. honvédgyalogezredhez.

A közös hadsereg hivatalos lapja szerint a király kinevezte *táborszernagygyá* Fanta Károlyt, a 16. hadtest parancsnokát, Krobatin Sándor lovagot, a közös hadügyminisztérium osztályfőnökét és Weigl József bárót, az I. hadtest parancsnokát;

gyalogsági tábornokká Ziegler Alfréd lovag kassai hadtestparancsnokot és verneggi Sprecher Artur pozsonyi hadtestparancsnokot.

A csendőrség állományába alezredessé Szathmáry József őrnagyot, a II. csendőrkerület parancsnokhelyettesét; *főhadnagygyá* Barényi Ferenc hadnagyot a II. számu csendőrkerület állományában.

NAPI HIREK

Tisza Kálmán szobra.

(Saját tudósitónktól.) *Kállay* Gyula fővárosi törvényhatósági bizottsági tag a főváros november harmadikán tartandó közgyülésére a következő inditványt jegyezte be:

Inditványozom, hogy *Tisza* Kálmánnak Budapesten fölállitandó ércszobrára a főváros törvényhatósága tizezer koronát szavazzon meg és rendelje el, hogy a tanács a pénzügyi és gazdasági bizottság utján a fedezetről gondoskodjék. A közgyülés egyben utasitsa a tanácsot, hogy tegyen előterjesztést a társtörvényhatóságokhoz intézendő köriratról, amelyben őket szintén adakozásra szólitja föl.

Inditványának megokolásában hangoztatta, hogy távol kivánja magát tartani minden politikai szinezettől és pártérdektől. Egyszerüen utal arra, hogy Tisza Kálmán egyike volt legnagyobb államférfiainknak, igaz, nagy magyar hazafi, akinek alkotásai, cselekedetei nemcsak a haza, a főváros értelmiségét ejtették bámulatba, hanem a müvelt külföldet is. Fölemliti az 1873-iki nagy pénzügyi és gazdasági válságot, mely megrázkódtatta Európa összes pénzpiacait, nem kimélve Amerikát sem. Attól az időtől fogva, amikor Tisza Kálmán miniszterelnök lett, a pénzpiac helyzete egyre szilárdult, a külföld bizalma visszatért, fokozatosan emelkedett a jólét és az ország hitelét nem ingathatta meg a boszniai okkupációval járó tömérdek kiadás sem. Szóval, mesés korszak vette a kezdetét, amelyre hazánk mindig büszkén tekinthet vissza. Abban az időben kezdődik az Andrássy-ut és a körutak kiépitése. Nagyarányu középületek létesitése, Szeged ujjászületése, a Tisza szabályozása és sok elsőrendü vasut létesitése. *Baross* Gábornak, akit Tisza fedezett föl, már rég szobrot emelt a nemzet kegyelete, de magának Tisza Kálmánnak nagyságát ércszobor nem hirdeti, holott az ő tizenöt évi miniszterelnökösködése valósággal korszakalkotó Magyarország történetében. Nagy érdeme volt neki abban is, hogy a korona és a nemzet között az egyetértést föntartotta. Tisza Kálmán földi maradványait a geszti sirbolt rejti, amelyhez nem zarándokolhat el a főváros és az ország népe. Szobrot kell tehát emelni a nagy államférfiu emlékének Budapesten, hogy ott minden magyar ember hazaszeretetet és nemes munkakedvet szivhasson magába.

—

— **A vidéki ujságirók mozgalma.** Ma ismét arról számolhatunk be, hogy a Szegeden megindított és a vidéki ujságirók érdekeinek megvédésére irányuló mozgalom uj harcosokkal növekedett. Lelkeshangu levélben az összes szentesi ujságirók csatlakozásukat jelentették be. Névsoruk itt következik:

Vajda Antal dr, az *Alföldi Ellenzék* felelős szerkesztője, *Vajda* Károly, az *Alföldi Ellenzék* helyettes szerkesztője és *Diamant* Gyula, az *Alföldi Hirlap* helyettes szerkesztője. Kivülük ma táviratilag jelentette be csatlakozását *Roboz* Hugó, a *Zemplén* szerkesztője is.

A mozgalom megindítói egyébként elhatározták, hogy *fölhivást bocsátanak ki* a vidék összes hivatásos ujságiróihoz. A fölhivás a *Délmagyarország* és a nagyobb vidéki lapok vasárnapi számában jelenik meg.

— **Dankó Pista siremléke.** A szegedbelvárosi temető főbejárójánál, a diszsirok között foglal helyet a nótafa: *Dankó* Pista klasszikus szépségü siremléke. Nincs azon a siron gazdagság, nem csillog rajta arany, sem tükörmárvány, csak egy szürke gránitkő. Mégis ez a legszebb sirja az uj temetőnek. A város nagyjai között pihen, a legszebb helyen, Dankó Pista, akinek siremlékénél ma az emlékbizottság részéről megjelentek: *Lázár* György dr polgármester, *Szmollény* Nándor, *Bárdoss* Béla és *Reéz* Pál s a siremléket végérvényesen átvették *Stark* Vilmos vállalkozótól. A polgármester elragadtatással nyilatkozott szegény Dankó Pista sirjáról s melegen gratulált a kezdeményezőknek a nemes cselekedetért. A sirt halottak napjára *Horváth* Antal ujszegedi mükertész, a temetői kertészet vezetőivel karöltve, teljesen dijtalanul fogja földisziteni. A kertészek a sirt élő pálmákkal és őszi rózsákkal fogják elhalmozni és az a kegyeletes ambició vezeti őket, hogy halottak napján a Dankó Pista sirja legyen a legszebb a szegedi temetőben. A november elsején délután négy órakor tartandó fölavatási ünnep programja változást szenved. A dalárdák nem énekelhetik el *Pósa* Lajos Sirató-ját s ehelyett a szegedi cigányzenekarok Dankó Pista bus nótáit fogják játszani. Az impozáns obeliszken elhelyezik a város, a Dugonics-Társaság és a V. H. O. Sz. koszoruját, *Balassa* Ármin dr pedig az ünnepi beszéd keretében az emlék-bizottság koszoruját teendi le a sirra. Az emlékmü javára *Hasi* Kálmán november harmadikán hangversenyt rendez a Royalban.

— **A németalföldi anyakirályné Budapesten.** *Emma*, németalföldi anyakirályné, ma reggel a brassói gyorsvonattal Budapestre érkezett. Mivel szigoru inkognitóban jött a fővárosba, a keleti pályaudvaron nagyobbszabásu hivatalos fogadás nem volt. *Héderváry* Károly gróf miniszterelnök megbizásából *Bárczy* István dr miniszterelnökségi titkár jelent meg a pályaudvaron, ott volt továbbá *Boda* Dezső főkapitány és *Fledderus* C. budapesti németalföldi főkonzul. Az anyakirályné a pályaudvarról a Hungária-szállóba hajtatott, ahol megszállt. Délelőtt hosszabb gyalogsétát tett a városban, azután kikocsizott és sétautja közben megtekintette a főváros nevezetességeit. A délelőtt folyamán főudvarmestere és udvarhölgye kiséretében ellátogatott előbb a Mezőgazdasági Muzeumba, azután az országházba. A palota főbejárójánál *Dessewffy* Arisztid elnöki tanácsos, a palota emeletén pedig az épen jelen volt *Berzeviczy* Albert házelnök fogadta. A felséges asszony Berzeviczy és Dessewffy vezetésével apróra végignézte az épület nevezetességeit s mindenütt elragadtatással beszélt a palota páratlan szépségeiről és gyönyörü koncepciójáról. Az anyakirályné kiséretével háromnegyed órai tartózkodás után távozott el a Házból. A felséges vendég két napot tölt a magyar fővárosban.

— **A cár a német császárnál.** *Berlinből* jelentik: A cár november 5-én érkezik *Wildpark*-állomásra, ahol a német császár fogja fogadni. A cár csak egy napig marad ott és ott tartózkodásának családi látogatás jellege lesz. A cár az uj palotában azokban a termekben fog lakni, amelyeket rendesen külföldi uralkodóknak szoktak rendelkezésükre bocsátani. A cár délután elmegy Potsdamba s ott meg fogja látogatni az *Alexander Newszki*-kápolnát. Berlinbe semmiesetre sem megy el. A potsdami rendőrség már most foglalkozik a szükséges intézkedésekkel a cár látogatása alkalmából. — Éjjel jelentik Berlinből: A német császár és a cár találkozásán az osztrák külügyminisztérium két magas funkciót teljesitő tagja is megjelenik, amiből beavatott diplomáciai körökben arra következtetnek, hogy a találkozáson döntő fontosságu események fognak szőnyegre kerülni.

— **Földrengés.** *Hogyor* József, a szegedvárosi főgimnázium tudós tanára, csütörtökön délután három óra negyvennyolc perckor tizenkét percig tartó erősebb ingást tapasztalt a földrengést jelző készüléken. A rengés északi és déli irányban történt s hosszu tartalma bizonyit nagy ereje mellett. Mivel a földrengésről eddig egyéb hir nem érkezett, valószinü, hogy emberektől nem lakott területen, esetleg valamelyik oceán alatt mozdult meg a föld. Ebben az esetben csak a tengeri moszatra s az ázalagok milliárdjaira volt katasztrófális jellegü a titkos elemek háborgása. — *Budapestről* jelentik: Tegnap, e hó huszonhatodikán, közepes erejü távoli földrengést jeleztek a budapesti egyetemi földrengési obszervatórium müszerei. A rengés kezdete délután négy óra negyvenhat perc, vége öt órakor. Legnagyobb kilengés ugy észak-dél, mint kelet-nyugati irányban öt milliméter.

— **A hercegprimás ünneplése.** A hercegprimás, *Vaszary* Kolos, csütörtökön ülte meg kinevezésének tizenkilenc esztendős évfordulóját. Az agg egyházfejedelmet elhalmozták szerencsekivánatokkal.

— **Miksa császár kézirása Szegeden.** *Szalay* József dr helyettes főkapitány, akinek Szegeden a legnagyobb magánkönyvtára van, szenvedélyes gyüjtője a régi, ritkaságszámba menő könyveknek és kéziratoknak. Rendkivül értékes szépirodalmi és történeti könyvek, históriai okmányok, levelek és egyéb kéziratok vannak birtokában, amelyeket rendkivül nagy fáradsággal és áldozatokkal szerzett meg. Külföldi utazásai közben is, amelyre nyári szabadságát használja föl, csaknem minden városból, ahol megfordul, hoz magával egy-egy régiséget. A nyáron Németországban is járt, ahol egyik jóbarátja megigérte neki, hogy megszerzi a számára Miksa mexikói császár kezeirását. A kézirat ma meg is érkezett Szegedre. Egy mellékleten *Radonetz*, Miramare- és Lakromare-szigetek prefektusa megerősiti, hogy az irás királyunk tragikus véget ért testvéröcscsének sajátkezü irása. Miksa császár rendkivül szerette a könyveket és drága könyvtárára igen nagy gondot forditott. Minden könyvéből röviden összefoglalva kijegyezte a tartalmat, sőt negyedrétalaku finom levélpapirosra még azt is, hogy azok a könyvek, amelyeket legszivesebben forgatott, melyik szekrényben és milyen szám alatt találhatók. A Szegedre került kéziraton is ilyen bibliográfiai följegyzések vannak. Ezek között van *Jókai* Mór „Oceánia“ cimü könyvének könyvtárszáma is. A megjelölések német nyelven, szabályos gót betükkel vannak irva, az irás végén pedig ez áll: Ferdinand Maximilian. Kétségtelen, hogy a főkapitány kéziratgyüjteménye Miksa császár sajátkezü irásával értékes szaporodást nyert.

— **A német császár Belgiumban.** *Brüsszelből* jelentik: A tegnapi operai elő-

adás előtt megint letartóztattak három embert, akik *a német császárt kifütyülték.* A fölvonások között a császár képviselőkkel és szenátorokkal belső politikai dolgokról és a világhelyzetről beszélgetett. Több képviselőnek azt mondta a császár, hogy *föltétlenül bizik a hosszu és zavartalan békében.*

— **Iparosok a képviselőház elnökénél.** *Budapestről* jelentik: A zsolnai országos iparosértekezlet határozata következtében ma délelőtt *Thék* Endre udvari tanácsos vezetésével küldöttség tisztelgett *Berzeviczy* Albertnél, a képviselőház elnökénél. A küldöttség kétrendbeli kérvényt nyujtott át; az egyik az *ipartörvény revíziójára,* a másik *a választói jog reformjára* vonatkozik. Kérték e két ügyben a Ház elnökének jóakaratu támogatását. Berzeviczy elnök válaszában rámutatott arra, hogy ő maga, amig a Ház elnöke, természetesen nem avatkozhatik a Ház vitáiba, de mint törvényhozó, rendkivül melegen érdeklődik az iparosság érdekeinek teljesülése iránt és hiszi is, hogy a parlament meg fogja találni a módot arra, hogy e két ügyben az annyira illetékes faktornak, az iparosságnak kivánságai meghallgattassanak.

— **Az egri zsidók a kultuszminiszternél.** A *Budapesti Tudósító* jelenti: Az egri zsidó hitközség küldöttsége tisztelgett ma délelőtt *Zichy* János gróf vallás- és közoktatásügyi miniszternél *Kanitz* Dezső hitközségi elnök vezetésével. A küldöttség arra kérte a minisztert, hogy a vallásalapból százhetvenhétezer korona segitséget utalványozzon ki az egri zsidótemplom épitésére. A miniszter kijelentette válaszában, hogy megfontolás tárgyává fogja tenni a kérést; nagyon fog örülni, ha egri választóinak érdekeit előmozdithatja, másrészt pedig mint a vallásügyek legfőbb védőjének hivatása, hogy a hitfelekezetek óhajának lehetőleg eleget tegyen. A küldöttség ezután *Náray-Szabó* Sándor államtitkárnál is tisztelgett.

— **Az osztrák petróleumipar veszedelme.** *Bécsből* jelentik: A miniszteri tanács tegnap elhatározta, hogy a finomitó-ipart sorsára bizza. A petróleumtárgyalás menetéről nagyon pesszimisztikus hirek vannak elterjedve s ezek a hirek a börzén lenyomták a petróleum-értékeket. Kárpátpetróleum-részvények nyolcszáznégy koronáról hétszázkilencvenre, sodnicai részvények hatszázkét koronáról ötszázkilencvennégyre estek.

— **Megvásárolt keresztényszociálista lap.** *Bécsből* jelentik: Az Arbeiterzeitung közli, hogy a Länderbank és a keresztényszociálista Deutsches Volksblatt kiadója között tárgyalások vannak a lap megvásárlása körül. A kiadók két millió koronáért hajlandók eladni az ujságot. A keresztényszociálista párt egyébként legközelebb még két pártlapot fog meginditani.

— **Meghalt Dreyfus mérnylője.** *Párisból* jelentik: *Gregori* antiszemita hirlapiró tegnap meghalt. Kiskaliberü, szürke ujságiró volt, akit tehetsége sohasem tett volna ismertté, de egy időben az egész világon emlegették nevét. Gregori volt nevezetesen az, aki a Pantheonban, mikor Zolát temették, közvetlen közelből rálőtt Dreyfus Alfréd kapitányra. Jellemző az akkori közvélemény elvadulására, hogy az *esküdtek Gregorit fölmentették.* Ebből a dicsőségből éldegélt azután Gregori, büszkén emlegette mindig vitéz cselekedetét, de a hangulat megváltozott, a glória elfoszlott Gregori homlokáról s mint szürke hirlapiró, a *Gaulois* szerény munkatársa, halt meg.

— **Tolvaj vasutigazgató.** *Pétervárról* jelentik: A vasuti miniszter elrendelte *Machinovics* forgalmi igazgatónak, a kievi vasuttársaság kerületi főnökének letartóztatását. Kiderült, hogy Machinovics évek óta lopkodta az állam szenét és jól pénzelt belőle.

— **Sztrájk a budapesti kenyérgyárban.** A szociáldemokrata párt ma este az épitőmunkások szövetségében gyülést tartott, amelynek *Bokányi* Dezső volt a szószólója. Bokányi beszédében erélyesen tiltakozott a portugál papok Magyarországba özönlése ellen, amit a gyülés helyeselt. A gyülésen bejelentették, hogy a fővárosi kenyérgyár alkalmazottai sztrájkba léptek. A sztrájk oka az, hogy a kenyérgyári munkások ugyanazon munkáselőnyöket akarják biztositani, amelyekben a többi sütőipari munkások is részesülnek. A beadvány pontjai a következő követeléseket tartalmazzák: Először meg kell állapitani a sütőiparban szokásos munkarendet; másodszor a vasárnapi munkaszünetet; harmadszor követelik a budapesti szokásos béreket; negyedszer a jó bánásmódot; végül ötödször a szokásos fölváltást. A munkások ezt a beadványt előbb a kenyérgyár igazgatóságához terjesztették be, minthogy azonban választ még eddig nem kaptak, kimondták a sztrájkot.

— **Kelemen Béla az általános választójog ellen.** Az általános választójog ellen foglalt állást *Kelemen* Béla, Szeged második kerületének országgyülési képviselője. A vasárnap Szegeden tartandó alföldi szociálista pártértekezletet megelőző választójogi nagygyülésre meghivták az alföldi képviselőket, közöttük Kelemen Bélát is. A meghivóra Kelemen a következő levelet intézte az alföldi titkárság vezetőjéhez, *Jócsák* Kálmánhoz:

Folyó hó ötödikén kelt szives meghivására válaszolva, értesitem tisztelt titkár urat, miszerint a folyó évi október hó harmincadikán délelőtt, Szegeden tartandó nagygyülésen azon oknál fogva sem veszek részt, mert, bármenynyire szépnek és ideálisnak ismerem is azt a fölfogást, hogy mindenkinek veleszületett joga, hogy résztvegyen a közügyek intézésében, — a magyar haza állami életviszonyaihoz alkalmazkodva, a magam részéről abból indulok ki, hogy nem azért kell megadni valakinek a szavazati jogot, mert a világra született, hanem azért, mert magyar állampolgár és mint ilyen, a magyar állammal szemben az állampolgári kötelezettségek bármelyikét is teljesiti. Minthogy pedig három általános állampolgári kötelezettség van: 1. a *közteherviselés,* 2. a *védkötelezettség,* 3. az *általános tankötelezettség,* meg kell adni az általános, egyenlő szavazati jogot minden teljeskoru férfinak, aki vagy adót fizet, vagy katonakötelezettségének eleget tett, vagy *magyarul irni és olvasni tud.* A parlamenti reform tárgyában tett önálló inditványom alakjában ezen választójogi tervezetet bőven kifejtettem a képviselőháznak 1904. évi április havában tartott egyik ülésén. Minthogy pedig ez az én fölfogásom nem fedi teljesen az általános, egyenlő, titkos jelszavu szavazati jog igazi rendszerét, az otthonomban, Szegeden tartandó agitációnális népgyülésen megjelenni nem fogok.

— **Béke az orvosok és munkásbiztositópénztárak között.** *Nyiregyházáról* jelentik, hogy az ottani pénztári orvosok teljesen megegyeztek a kerületi munkásbiztositó-pénztárral az Országos Pénztár szolgálati, fegyelmi és illetményszabályzata alapján. Hasonló megegyezést jelentenek *Zsolnáról* is.

— **Az automata telefon-központ.** *Bécsből* telefonozzák: A bécsi postaigazgatóság tavaly augusztusban automata telefon-központot rendezett be Bécsben, hogy a Strowger-rendszert kipróbálja. A postaigazgatóság most körlevélben tudatja a közönséggel, hogy az automata központot leszereli, mert számos hibája és fogyatékossága lehetetlenné teszi a gyakorlatban való használatát.

— **A Gordon-Benett-verseny győztesei.** *Newyorkból* jelentik: A Gordon-Benett-léghajóversenyben részt vett léghajók között a legkalandosabb utja van az *Amerika* nevü hajónak. Eltünt és napokig semmi biztos hir nem érkezett róla. Most már, mint Newyorkból jelentik, tisztázódik egy kissé a léghajó és vezetőinek, Postnak és Hawleynak a sorsa. Először William *Hawley,* a ballon vezetőjének a fivére kapott a ballon kutatására Ottavába küldött emberektől táviratot, amely szerint Post és Hawley minden valószinüség szerint Ontario tartomány északi részén leszálltak és a ballont szabadjára bocsátották. Magától a léghajó vezetőitől, Ambroiseből (Queebeck) a *Düsseldorf*-ballon egyik utasa, Perpin, tegnap este kapott táviratot. Azt jelentik, hogy tizenkilencedikén a Peribunka-folyónál, a Chillingatótól nyugatra leszálltak, minden rendben van és *huszonhatodikán visszatérnek* St. Louisba. A verseny-bizottság tagjai kijelentik, hogy *Post* és *Hawley* kétségtelenül megnyerték a Gordon-Benett-serleget és a távolsági dijat is.

— **Az elásott gyermek.** Egy minden emberi érzésből kivetközött anyának rémtettéről értesit bennünket *alsólendvai* tudósitónk. Söreg János martonosi gazda felesége ellen névtelen följelentés érkezett a csendőrséghez. Mialatt Söreg Amerikában volt, a felesége viszonyt folytatott egy legénnyel. A tiltott viszonyból fiugyermek született, akit nyolc hónapig, egész ez év juliusáig, nevelt Söregné. Söreg akkor irt Amerikából, hogy nemsokára hazajön. Söregné nagyon megijedt és a fiut elevenen elásta a kertjük végébe. A csendőrök fölkutatták a kertet és a sövénykerités mellett megtalálták a holttestet. Most megmutatták a huilát az anyának, aki a rémes látványtól elájult, majd pedig, mikor magához tért, töredelmesen bevallotta szörnyü bünét.

— Megfojtani sajnáltam, hát egyszer, mikor elaludt, beletettem a gödörbe s eltemettem, — mondta.

A gyilkos nőt letartóztatták és elszállitották a zalaegerszegi ügyészség fogházába.

— **Okányi Schwartz Andor.** *Nagyváradról* jelentik: Okányi *Schwartz* Andor földbirtokoson, aki néhány héttel ezelőtt revolvert fogott maga ellen, sikerült golyóeltávolitó-operációt végeztek. A fiatalember teljesen fölépült és tegnap az ágyat is elhagyhatta.

— **Lezuhant aviatikus.** *Rómából* táviratozzák, hogy a *centocellei* katonai repülőtéren, Róma mellett, *Giuseppe Saglietti* müszaki hadnagy aeroplánjával végzett repülés után siklórepüléssel akart eddig ismeretlen okból leszállni, de elvesztette az egyensulyt és lezuhant. Koponyatörést szenvedett és automobilon vitték a katonakórházba, ahol mindjárt megérkezése után meghalt.

— **Három kuverta.** *A Nap* irja: Előttünk fekszik három kuverta, három egyszerü üzleti boriték s az ember elképedve bámul rájuk. Mind a háromban a Kassai Tisztviselő Fogyasztó-Szövetkezet kapott valami levelet vagy értesitést, de ez egészen mellékes. Hanem ami a boritékra van irva, az kész csoda, annál az ellentétnél fogva, amelyet kettő a boritékok közül produkál, a harmadikkal szemben. A kettőt magyar cégek adták a postára: a *Polák I. és Társai,* (Budapest, Lónyai-utca 50.), illetőleg a *Csonka Gergely* paprikanagytermelő-cég (*Szeged*) s ők igy cimezték meg a boritékot:

Consumverein der Beamten.

A harmadik boriték egy heilbroni, szóval németországi cégtől, a *W. Kirsch & E. Mausser* gépgyártól való s igy van megcimezve:

Tisztviselők fogyasztási szövetkezete
Kassa, Fő-utca 70.

Össze ne tévesszük a dolgot: a német birodalmi cég magyarul cimez, a magyar cégek németül. Még a szegedi paprikás is, amelynek a kuvertáján az is rá van nyomtatva: édesnemes rózsa-paprika. Hát a Csonkáék paprikája lehet akármilyen édes és nemes, ez a kuvertájuk azonban keserü, keserü és képtelen. Nem is értjük. A Kassai Tisztviselő-Szövetkezet azonban elküldte hozzánk mind a három kuvertát, hogy beszéljenek. Hát az ő beszédjük csak vádbeszéd lehet.

— **Horváth Ernő fölgyógyul.** *Horváth* Ernő, a lezuhant magyar aviatikus javulása állandó. A beteg az éjszakát nyugodtan töltötte, láza nem volt s órák hosszat csöndesen aludt. Az orvosok ma reggel megvizsgálták és állapotát kielégitőnek találták. A kezelőorvosok szerint a szerencsétlenül járt fiatal aviatikus, ha valami komplikáció nem történik állapotában, *két-három hét alatt fölépül.* Horváth állapota iránt ma is igen sokan érdeklődtek.

— **Körmöcbánya polgármestere.** Körmöcbánya felfüggesztett polgármestere, *Palkovics* Emil, levelet irt a lapokhoz, amelyben az igazság érdekében a következők konstatálását kéri: Az a két ügy, amelyért ellene fegyelmit inditottak, abból áll, hogy a természetbeni lakásához tartozó kertből, a magaültette szurkos fenyőket elköltözése alkalmával kivágatta és ezt köztulajdon megsértésének minősitették. A másik ügy az, hogy uj természetbeni lakása annyira korhadt, nedves és használhatatlan állapotban volt, hogy helyreállitására nem volt elég a város által kiutalt ötszáz koronás összeg és a tulkiadásokat, amelyeket maga a városi mérnök állapitott meg, szintén a város számlájára utaltatta ki. A fegyelmi vizsgálat az ellene két év óta kiméletlen személyes hajszát folytató egyes városi képviselők boszumüve.

— **Elitélt milliomos.** *Newyorkból* táviratozzák: A törvényszék tiznapi fogságra itélte *Heinze* Arturt, Heinze Ágostonnak, a rézkirálynak öcscsét. Az volt a büne, hogy egy *terhelő tanut Kanadába szöktetett.* Az ügyészség a trustbill alapján ugyanis pörbe fogta a réz-trustöt és Heinze Artur segitségére jött bátyjának. Lepénzelte a koronatanut és megszöktette.

— **Három kosár záptojás.** *Muladi* Pálné hódmezővásárhelyi tojásárus három kosár tojást hozott be a szegedi piacra elárusitás végett. Az egész portékát *Árvay* Sándor cukrász vásárolta meg negyven koronáért, amikor azonban hazavitte és néhányat feltört, ki-

tünt, hogy romlottak és büzösek. Árvay visszavitte az árut az asszonynak és azt az ajánlatot tette neki, hogy cserélje ki azt friss, egészséges tojásokért. Az asszony erre nem volt hajlandó. *Gyuritza* Sándor dr kerületi orvos megvizsgálta a tojásokat és konstatálta, hogy valamennyi használhatatlan. Árvay panaszt tett *Szalay* József dr kihágási birónál, aki a tojásokat elkobozta, a csaló kofaasszonyt pedig *kétszáz korona* pénzbüntetésre átváltoztatható *tiz napi elzárásra* itélte. Muladiné fölebbezett a közegészségügyi hatósághoz, Árvay pedig polgári pörhöz folyamodik, kártalanitás céljából.

— **A szegedvidéki baromfi- és házinyultenyésztők egyesülete** által Szegeden 1910 október hó 22—26. napjain rendezett országos baromfikiállitás alkalmával tartott tombola-sorsjátékon a következő számok nyertek: 43 52 77 83 85 86 88 90 106 114 197 261 264 325 366 442 472 501 578 592 632 653 751 764 825 867 911 1000 1081 1095 1119 1128 1145 1157 1162 1163 1200 1206 1235 1274 1312 1321 1325 1334 1248 1362 1388 1480 1486 1651 1761 1585 1537 1741 1610 1686 1628 1514 1849 1914 2054 2068 2076 1968 2181 2222 2504 2584 2630 2683 2800 2502 2504 2845 2095 2007 2999 2334 2465 2343 2255 2522 2562 2597 2680 2668 2954 2619 2629 2487 2582 2503 2607 2320 2981 2513 2770 2154 és 2861. Megjegyezzük, hogy ezek közül a következő tombolajegyek nagyobb nyereményeket nyertek: 43: egy pár pekingi kacsát, 106: egy fehér pulyka-kakast, 325: két fehér magyar tyukot, 442: főnyeremény, egy törzs emdeni libát, 472: három fehér orosz prém-nyulat, 592: egy bántám-családot, 911: egy belga óriási nyulat nyolc fiókkal, 1206: két pekingi kacsát, 1274: egy pár golyvás galambot, 1761: egy fehér pulykát, 2054: egy pár bántámtyukot.

— **A novemberi költözködés.** A rendőrség jelenti: Miután a lakbérleti szabályrendelet tizennyolcadik szakasza szerint az uj bérlő a lakásba az évnegyed első köznapján van jogositva a beköltözést megkezdeni, a rendőrség ugy intézkedik, hogy a novemberi kötelező hurcolkodás csak november másodikán fog megkezdődni. Egy szoba másodikán délelőtt, a másik szoba másodikán délután, a harmadik szoba harmadikán délelőtt, a negyedik szoba harmadikán délután adandó át, negyedikén pedig az egész lakás, ha még több szobából állt is, átadandó.

— **Rendőri krónika.** *Kopasz* Mihály tizenkilenc éves szegedi kőművessegéd szerdán délután Malom-utca tizennegyedik szám alatt levő lakásán forgópisztolylyal mellbe lőtte magát. Életveszélyes sérüléseivel a kórházba szállitották. Szerelmes volt s ezért akart meghalni. — *Konecsni* Lajos, lopás miatt nagyon sokszor büntetett csavargót kisérték be az éjjel a rendőrök. *Pagán* János faiparos kárára betörés utján különféle házi eszközöket nyolcvan korona értékben ellopott. — Szeged-állomásra egy, a Szeged-Rókus-állomásra tizenegy utas érkezett kolerától fertőzött helyekről. Egészségeseknek találták őket. Eszékről három utas érkezett Szegedre, ezeket a városi fertőtelenitő-intézetben dezinficiálták, azután szabadonbocsátották. — A félegyházai és a kisteleki országos vásárokra behurcolták a ragadós száj- és körömfájást. Ez a két kerület most hosszu ideig el lesz zárva. Szegeden is nyomoz a rendőrség, hogy kik vásároltak ezeken a vásárokon marhákat, hogy azokat állatorvos megvizsgálja. A rendőrség ezen ellenőrzése különösen közélelmezési szempontból fontos.

— **Olvasóink figyelmét** a közeledő mindenszentek ünnepe alkalmával fölhivjuk a *Kegyelet* temetkezési intézet lapunkban olvasható hirdetésére. Ez a kitünő vállalat mindenkép rászolgált a gyászoló közönség érdeklődésére és támogatására.

— **Az orosz-japán háboru az Urániában.** Ma este megint „Az orosz-japán háboru“ volt előadásra kitüzve az Urániában. A darab iránt ugyanis ismételten oly óriási volt a közönség érdeklődése, hogy az előadás általános közkivánatra történt. Az Uránia helyisége zsufolásig megtelt, ugy, hogy ma is sokan kiszorultak. Hogy pedig ezt a páratlanul érdekes és tanulságos müsort a közönség többi része is végigélvezhesse, az igazgatóság elhatározta, hogy holnap, pénteken este, megismétlik az előadást. Ajánlatos, ha a belépőjegyről mindenki idejében gondoskodik. Az érdeklődőket pedig ezuton is fölkéri az igazgatóság, hogy az előadásra annál is inkább pontosan jöjjenek, nehogy a késés folytán zavarok támadjanak az elhelyezkedés körül.

— **Még másképlesz ezután!** Mert ki van zárva, hogy bárki meg ne elégedjék, miután a fióküzlet a főüzlettel összpontositttatott s igy a tulhalmozott raktárban levő tárgyak nagy választékban oly versenyképes árban kaphatók, amelynél már olcsóbb nem lehet. Be van rendezve mind az öt szakmából a legolcsóbb ártól a legértékesebb árakig, egyszerü és a legmodernebb tárgyaktól a legjobb minőségben. Ajándékok különlegességekben is nagy választékban. Ugyancsak az öt szakmában az összes javitásokat, a legkomplikáltabbakat is elvállalom és 24 órán belül elkészitem. A jó munkáért kezeskedem. Vidéki rendelések gyorsan és lelkiismeretesen eszközöltetnek. Aranyat, ezüstöt és régiségeket a legmagasabb árban veszek. — **MISI ZSIGA,** Szeged. Alapittatott 1894-ben. Óra, ékszer, látszer, villamos-zseblámpák és gramofonok raktára s ezekkel összefüggő javitómühelye. Központ, az Oroszlán- és Bajza-utcák sarkán lévő Politzer-féle uj bérpalotában.

— **Olcsó brilliáns ékszerek, müipari tárgyak jutányosan csakis Fischer Testvéreknél Szeged, Kárász-utca, szerezhetők be.**

TŐZSDE

Budapesti gabonatőzsde.

A délelőtti gabona-határidőüzlet irányzata szilárd. Félkét órakor a következők voltak a záróárfolyamok:

Buza októberre	10.75—10.76
Buza áprilisra	10.60—10.61
Rozs októberre	7.44— 7.45
Rozs áprilisra	7.85— 7.86
Zab októberre	8.19— 8.20
Zab áprilisra	8.45— 8.46
Tengeri májusra	5.63— 5.64

Készáru-üzlet: 10 fillérrel nagyobb áron elkelt (50 kilogrammonként) 15.000 mm. buza. Rozs, zab változatlan. Tengeri szilárd.

Budapesti értéktőzsde.

Az előtőzsde iránya az ultimó-halasztás gyors elintézése után szilárd volt, mert a pénzviszonyokról közölt kedvezőbb hirek a spekulációt vásárlásokra buzditották. A forgalomba került értékek 1—2 koronával javultak és barátságos hangulattal zárultak. A készárupiacon alig volt változás. — Köttetett:

Osztrák hitel	668.——669.—
Magyar hitel	857.——857.50
Leszámitoló bank	610.——611.—
Jelzálogbank	517.——517.50
Rimamurányi	703.50—704.—
Osztrák-magyar államvasut	758.50—759.—
Déli vasut	115.—— —.—
Városi villamos vasut	404.50—406.—
Közuti villamos vasut	765.25—767.—
Hazai bank	309.——310.50
Magyar bankrészvény	761.——763.75
Agrár-bank	510.50—511.50
Foncière	478.—— —.—
Danubius	498.——499.—
Cement elsőbbségi	328.——328.50
Ruggyanta-részvény	480.——481.50
Tröszt	290.——294.50

Délben Berlinből szilárd jelentés érkezett, nálunk a helyi és a bécsi spekulánsok vásárlásai nyomán szilárd irány uralta a vezető piacot. A magyar hitelrészvény ára 3—4 koronával emelkedett, a többi érték árnivója keveset változott. A járadékpiac javult. — Köttetett:

Osztrák hitel	668.25—669.—
Magyar hitel	858.——860.75
Koronajáradék	91.60— 91.65
Leszámitoló bank	610.——611.—
Jelzálogbank	517.——517.75
Rimamurányi	703.50— —.—
Osztrák-magyar államvasut	757.75—758.50
Városi villamos vasut	404.75—405.—
Közuti villamos vasut	766.25—766.75
Hazai bank	309.25—310.—
Magyar bankrészvény	762.——763.—
Agrár-bank	511.50—512.—
Drasche-téglagyár részvény	651.—— —.—
Cement elsőbbségi	329.——330.—
Salgótarjáni	642.——643.—
Ujlaki	437.——438.—
Danubius	498.50— —.—
Atlantika	315.—— —.—
Gummi	481.—— —.—
Tröszt	296.—— —.—

A dijbiztositásért fizettek: A hitelrészvényért holnapra 3—4 koronát, 8 napra 6—8 koronát, november végére 20—22 koronát.

Gabonatőzsde-zárlat.

Októberi buza 21.50. Áprilisi buza 21.20. Októberi rozs —.—. Aprilisi rozs —.—. Októberi zab 16.90. Áprilisi zab 16.88. Augusztusi tengeri —.—. Májusi tengeri 11.28 Áprilisi repce —28.—.

Értéktőzsde-zárlat.

Osztrák hitel 668.25. Magyar hitel 858.—. Osztrák-magyar államvasut 758.50. Jelzálog —.—. Leszámitoló 610.50. Rimamurányi —.—. Városi villamos 405.—. Közuti vasut 766.50. Magyar koronajáradék —.—.

Bécsi börze.

A mai értéktőzsdén a kötések a következők voltak:

Osztrák hitelrészvény	666.25
Magyar hitelrészvény	858.—
Anglo-bank	316.40
Bankverein	555.—
Unio-bank	631.25
Länderbank	531.50
Osztrák-magyar államvasut	756.—
Déli vasut	116.—
Rimamurányi vasmü	702.—
Alpesi bányarészvény	768.50
Májusi járadék	92.80
Magyar koronajáradék	91.45
Osztrák aranyjáradék	92.80
Török sorsjegy	254.50
Márka készpénzért	117.63

VIDÁM KRÓNIKA

(A nagylelkü.) Egy szegedi uriasszonynak dolga akadt a Csillagbörtönben. De mivel a Csillagbörtön meglehetősen messze esik a lakásától, elhatározta, hogy kocsival hajtat ki. Oda is ment egy, a *Dugonics-téren* álldogáló bérkocsishoz s megkérdezte:

— Mennyiért visz ki a Csillagbörtönbe?

A kocsis végignézett a szolid öltözködésü uriasszonyon, azután atyáskodó hangon, nagylelküen felelt:

— No, kiviszem három hatosért, ugy-e, nem lesz sok?

Az uriasszony nagyon meglepődött a részvétet kifejező tónuson, de még inkább a kocsis olcsó ajánlatán és nyugtalanul mondta:

— De várni is kell egy kicsit.

Erre a kocsis dühbe jött:

— Hát vissza is jön? Akkor egy pöngő!

*

(A gyöngeszivü diák.) Azt kérdi a tanár:

— Ki tudná nekem elsorolni a prófétákat?

Általános csönd.

A tanár ismét fölteszi a kérdést, mire egy diák jelentkezik és el is sorolja a prófétákat. Megkapja érte a dicséretet. Alighogy befejezte a diák a próféták fölsorolását, egy másik diák is nyujtogatja ujjait.

— Mit akarsz? kérdi tőle a tanár.

— Kérem . . . én is tudom a prófétákat.

— Hát miért nem jelentkeztél előbb . . .

— A próféták már mind meghaltak és én annyira sajnálom őket, hogy nem is tudok róluk beszélni.

*

(Kegyelemdöfés.) Vidám müvészkompánia évődött valami igen rossznyelvü emberrel minap a Kass-ban.

— Magát egyszer nagyon meg fogják verni — mondta neki egy festő.

S azontul versenyeztek, hogy ki tudja a lehető legrosszabbat mondani. Mikor már mindennek elmondták, azt mondja neki egy szobrász:

— Na, én megadom magának a kegyelemdöfést: maga akasztófán fogja végezni az életét!

Egy ismert szinész azonban még ezt is tullicitálta, mondván:

— Hagyd a fiut! *Különb dolgokon ment ő már keresztül!*

*

(A babérkoszoru.) Az Operaház egy képzett, kedvelt énekese, *Mihályi* Ferenc, nagy szerepet énekelt a Várszinházban és ez alkalomból kollégája, *Szemere* Árpád, elhatározta, hogy egy szép koszoruval lepi meg.

Előadás előtti napon megszólitotta hát Mihályi Ferencet:

— Te, kérlek, légy szives, irj alá egy forintot erre az ivre.

— Miért? En nem irok alá!

— Ejnye Ferenc, már hogy lehetsz ilyen keményszivü! Egy szerencsétlenül járt müvészkolléga javára gyüjtök.

— Lári-fári! Ismerem én már az ilyen müvészeket! Nem müvészek azok, hanem svindlerek!

Szemere szemrehányóan mondta:

— Meg fogod bánni, Feri, hogy igy beszéltél róla! No, ird alá!

— Isten neki! Hát ide azzal az ivvel!

Másnap este a közönség csak annyit látott, hogy egy pompás koszorut nyujtottak föl a zenekarból Mihályinak, szép sikere után. Persze, a szalag föliratát nem olvashatták el, pedig az volt a legérdekesebb a dologban. Ime, ez a fölirat diszlett a szalagon:

„Egy szerencsétlenül járt kollégánknak — közadakozásból.“

KÖZIGAZGATÁS

Szeged város közgyülése.

(Saját tudósitónktól.) Csütörtökön délután folytatták Szeged város október havi rendes közgyülését. Nagy események nem voltak, de meddő vita megint volt.

Tudósitásunk a következő:

A közgyülésen *Lázár* György dr polgármester elnökölt, a jegyzőkönyvet *Taschler* Endre főjegyző, *Ferenczy* Béla aljegyző és *Rack* Lipót osztályjegyző vezették.

A mult ülés jegyzőkönyvének hitelesitése után áttért a közgyülés a folytatólagos napirend tárgyalására. Soron vannak a tanácsi előterjesztések, melyekhez a polgármester pótlólagos tárgyként bejelentette a nagy kórház épitésének ügyét s a város 1911. évi költségvetését.

Balog János és *Szécsi* János ujszegedi bérlők kártalanitásért fölebbeztek, mert a város elveszi tőlük a bérföldet a kenderakadémia részére. A közgyülés nagy vita után, melyben *Pillich* Kálmán, *Becsey* Károly dr, *Antal* Károly, *Kiss* Gyula és *Balogh* Károly előadó vettek részt, elutasitotta a fölebbezést. — A közgyülés ezután tudomásul vette, hogy a Tiszaparton a tanács ezerkétszáz koronán kolera-megfigyelő-barakkot épittetett.

A megüresedett iskolaszéki tagságra szótöbbséggel *Somogyi* Szilveszter dr főkapitányt választották meg. Szavazatot kaptak még *Obláth* Lipót és *Firbás* Nándor.

A tüdőbeteggondozó-intézet (dispensaire) egy évi működéséről beterjesztett jelentést tudomásul vették, a müncheni magyar egyesületnek ötven korona segélyt adtak s ugyancsak kisebb-nagyobb segélyben részesitettek több szegedi egyesületet.

Kovács József és neje alapitványát elfogadta a közgyülés, mely azután személyi ügyeket intézett el. A vasuti mühely kibővitéséért fölirnak a kereskedelemügyi miniszterhez, a külterületen hivatali szolgálatot végző törvényhatósági bizottsági tagok hat koronányi napidiját pedig hét koronára emelték föl.

A közgyülést pénteken délután négy órakor folytatják.

---

x **Az uj központi választmány.** A belügyminiszter Szegednek is megküldötte azt a körrendeletét, amelyben utasitja a törvényhatóságot, hogy a központi választmányt ujjáalakitsa. A választmány ujjáalakitásáról december 31-ig kell jelentést tenni a belügyminiszternek.

x **A harmadik kerületi polgári párt.** Az a mozgalom, melyet *Somlyódy* István szegedvárosi törvényhatósági bizottsági tag inditott meg a városrészenként való polgári pártok megalakitása iránt, az egész vonalon folyamatban van. Most a harmadik kerületi polgári párt megalakitásán fáradoznak az érdekeltek. Szerdán este a kerület tekintélyes választópolgárai előértekezletet is tartottak *Gerle* Imre dr elnöklésével. Az előkészitő-bizottság bemutatta a megalakitandó polgári párt alapszabályait, melyek szerint a pártnak rendes tagja lehet a harmadik kerület minden szavazópolgára, vagy akinek a harmadik kerületben ingatlana van, avagy aki a kerületnek megválasztott törvényhatósági bizottsági tagja. Az alapszabályokat az előértekezlet elfogadta s a rendes és kültagsági dijakat évi egy koronában állapitotta meg. Az előkészitő-bizottság az alapszabályokat az alakuló közgyülés elé viszi. Ezt az alakuló-közgyülést november kilencedikén, kedden este tartják meg a Horváth-féle polgár-utcai vendéglőben. Az előkészitő-bizottság a megalakulandó harmadik kerületi polgári párt tisztviselőkarának jelölésébe is belement és a párt ügyvezető-elnökévé *Gerle* Imre dr ügyvédet, titkárrá *Vadász* János dr ügyvédet, pénztárossá *Schäffer* Vilmos bankigazgatót ajánlja. Az előértekezleten résztvett polgárok az ülésből iveket vittek magukkal, hogy a pártnak tagokat gyüjtsenek. A harmadik kerületben nagy az érdeklődés a polgári párt iránt, melyből a magas politika ki van zárva s az csak a város ügyeivel foglalkozik.

x **A villamvilágitás ára.** A légszesz részvénytársaság villamvilágitási árait a tanács tizennégy évre visszamenőleg szabályozta s ezt a közgyülés is jóváhagyta. A részvénytársaság fölebbezést nyujtott be, amit a tanács felülvizsgálati kérelemnek tekint s a belügyminiszterhez fog fölterjeszteni.

x **Az Attila-utca burkolata.** A belső Szegednek kétségtelenül legszebb utcája az Attila-utca, mely közepe annak a nagy utvonalnak, amely a tiszai hidat a Mars-tér végével köti össze. Ennek az utcának a burkolata nem jó s a törvényhatósági bizottságban az a rokonszenves akció indult meg, hogy a jövő évi kövezési programba fölveszi az Attila-utca végleges rendezését.

x **A Kossuth Lajos-sugárut csatornái.** A mérnökség kéri a tanácsot, hogy utasitsa a Kossuth Lajos-sugáruti háztulajdonosokat, kössék össze a tetőről levezető esőcsatornákat a levezető-csatornával. A tanács a mérnökséghez kérdést intéz, hogy erre költségkimélés tekintetéből milyen módot tart alkalmasnak.

TUDOMÁNY, IRODALOM

□ **Cserzy Mihály az Akadémián.** A Néprajzi Társaság szerdai ülésén ifjabb *Cserzy* Mihály (Homok) szegedi irónak *Temetkezési szokások Szeged vidékén* cimü tanulmánya bemutatásra került. A tiszai magyarság ősi hagyományait leghivebben a temetéskor követett szokásokban tartotta meg. A szertartásos eljárásoknak lelke az énekes asszony, aki a családtagok helyett a haldokló, majd a halott körül szorgoskodik. A virrasztás alatt éneklésébe belefoglalja az elköltözött élete történetét, jótetteit, jellemét, viselkedését, családja és ismerősei iránt. Az énekes asszonynak ez a szerepe ősrégi, kereszténység előtti időkből maradt ceremónia. A tanulmányt maga a szerző mutatta be. A tetszéssel fogadott tanulmányhoz *Solymossy* Sándor titkár ajánlotta, hogy a társaság intézkedjék e ritka és tanulságos sirató énekek összegyüjtéséről, mert a folkloreisták ép e faját a népköltésnek becsülik legtöbbre világszerte, minthogy legjobban bevilágitanak rögtönzéses formájuk folytán a primitiv költésmód keletkezésébe. Örömmel állapitjuk meg, hogy az Akadémián tartott fölolvasás nagy sikert hozott *Cserzy* Mihálynak. A kiváló szegedi irót, akit szerénysége mindig távol tartott a központi irók társaságától, szeretettel ünnepelték a fővárosi kollégák, akiknek nagy része most ismerkedett meg a mi *Homok* barátunkkal. Tanulságos munkáját a Néprajzi Társaság füzetben is ki fogja adni, hogy azt közkincscsé tegye.

APRÓSÁGOK.

≃ **Egy amerikai lapkiadó életéből.** Az amerikai milliomosok gárdájában egy ujságiró, *James Gordon-Bennett*, a hetedik, még pedig lapja, a *Newyork Herald* révén. Lapját s vagyonát semmiből teremtette ez a csupa acélember, akiben tömérdek volt az elmés találékonyság és ugyanannyi a jókedv. Ez az amerikai milliomos — nem amerikai. Skót születésü katolikus ember, szülei papnak szánták, szemináriumban neveltették; megszökött jó messzire, az Egyesült-Államokba és ujságirónak szegődött. Bibliája pedig *Franklin Benjámin* önélet-leirása lett, egy akkoriban igen nevezetes könyv.

Szó nélkül otthagyta *Greeleyt* s néhány napi pályafutását, onnan Bosztonba vándorolt. Hogy betevő falatja legyen, beállott nyomdásznak, majd korrektor lett belőle; összekuporgatván néhány garast, Newyorkba utazott, hogy ott talán inkább boldogul. Próbált mindenféle mesterséget, a csizmatisztitástól a nevelősködésig; nem tudott zöldágra vergődni. Később mégis rendes keresethez jutott, mikor a *Newyork Inquirer*-be parlamenti karcolatokat irogatott, névtelenül. 1835-ben már volt egy kis megtakaritott pénze, félretett körülbelül háromszáz dollárt. Ekkor beállitott Horace *Greeley*-hez, a *Newyork Tribune* későbbi tudósitójához, hogy: gyere, alapitsunk ujságot.

— Hát a pénz?

— Van vagy háromszáz dollárom.

— Nem elég.

Szó nélkül otthagyta Greeleyt s néhány nap mulva ő maga alapitott lapot Newyork Herald cimmel. A Heraldnak ma tizennégy palotája van.

A Nassau-Streeten, egy pincehelyiségben volt az első szerkesztősége. A berendezés: egy faszék, két üres hordón egy fenyődeszka az asztal, egyéb semmi. Bennett maga árulta az ujságot, ő maga volt a kiadó, tulajdonos, riporter, szerkesztő, könyvkötő és rikkancs; hirdetőinek, ha irni nem tudtak, ő fogalmazott hirdetéseket, igy kaparva össze minden szombatra a nyomdaköltséget. Dolgozott naponta tizennyolc órát, pedig innen-onnan már el is mult negyven esztendős. Nem volt barátkozó természetü, mások kedvében nem járt; ha nagyon meg volt elégedve, irásközben fütyörészett.

Valami *Brandreth* nevü patikus talált föl valami jeles pilulát, aminek állitólag jeles tulajdonságai voltak. Voltak . . . Elsősorban az a jeles tulajdonsága is megvolt ennek a pirulának, hogy Brandrethnek milliókat jövedelmezett. De hogyan? Ugy, hogy a kitünő patikus megsejtette idejében, amit akkor más kevésbé sejtett: a reklám hóditó hatalmát. Fölkereste *Bennettet* s egy kerek summában megállapodtak a pilula szüntelen hirdetésére. Pompás, — gondolta Bennett — legalább kitelik szombatra a nyomdaköltség . . . Egy esztendő multán már nyolcoldalas lett a Herald s huszezer példány kelt el belőle naponta és Bennett hetenkint ezer dollárt keresett rajta. 1838 április 25-én érkezett Newyorkba az első gőzhajó Európából, a *Sirius*, néhány óra multán a második, a *Great-Western;* meg volt teremtve a gyors közlekedés. James Gordon-Bennett jegyet váltott a Siriusra, bejárta Angliát és Franciaországot, tudósitókat szerződtetett; visszatérvén Amerikába, egy jattot szerelt föl s azt hireiért az érkező gőzösök elé küldte, hogy a Herald adhasson első hirt. Néhány óra, sőt néhány perc elsőbbségért busásan fizetett. Mire a hajó kikötött, a Herald már szórta a legfrissebb európai hireket; de aratott is busásan. A Heraldból pontos, biztos, gyors értesülései révén hatalom lett, esküdött rá egész Amerika. Mert a hidegfejü, a józan amerikai ember nem véleményt kér hirlapjaitól, hanem anyagot, saját véleményének megalkotásához. A Herald sikere kétségbeejtette versenytársait. 1840-ben kilenc newyorki ujság rontott neki, hogy megfojtsák. Számokkal felelt: a kilenc lap együtt harmincha tezerötszázötven példányt nyomat naponta, a Herald ötvenegyezer példányt ad el mindennap . . . A kábel, az amerikai észak-déli háboru, a porosz-osztrák háboru, a porosz-francia háboru megannyi kincsesbánya volt a Heraldnak. Az amerikai észak-déli háboru alatt Bennett csak harctéri tudósitóinak harmadfél millió tiszteletdijat fizetett; a porosz uralkodó békét biztositó beszédének távirati dija (Szadova után) hétezer dollár volt. 1866-ban fiát vette maga mellé, aki módot talált, hogy angol dolgokban magának a „Times"-nek az értesüléseit is megelőzze.

Az öreg Bennett 1872 junius elsején halt meg; óriás vagyon maradt utána s a lap.

Fiától kérdezték:

— Igaz, hogy a lapot el akarja adni?

— Nem igaz, — volt a válasz. — Newyorkban nincs annyi pénz, hogy árát adhatnák a Heraldnak.

≃ **Misztikus betegség.** III. *Richard* és VII. *Henrik* angol király háboruskodása alatt 1445-ben egy gyilkos kór terjedt el, amelyet azelőtt egyáltalán nem ismertek és amelyet alig száz év mulva teljesen elfeledtek. „Angol izzadás" volt a neve; olyan név, amelyet csak igen kevés orvosi tankönyvben lehet megtalálni. Az angol izzadás minden előjel nélkül lepte meg az embereket. Reszketéssel kezdődött, a kezekben, lábakban mintha hangyaboly bizseregne, azután fejgörcs, majd álmosság következett. Halálos aggodalom látszott a betegeken, később nehezen lélegzettek és szivdobogásuk volt. Azután tört ki a heves izzadás, amelytől nevét kapta a betegség. A beteg fájdalmat érzett a nyakban, a vállban és a lábakban és lázbeszéd közben következett be a halál; huszonnégy óra alatt rendesen beállott. Aki megmenekült a betegségből, erőtlen, gyönge volt és a betegség kiállása a legkevésbé sem óvta meg őket a visszaeséstől. Különösen a rendkivül erős, középkoru emberek estek áldozatul a betegségnek, az aggastyánokat és a gyermekeket megkimélte. Ötször egymásután — utoljára 1551-ben — lépett föl a betegség Angliában gyilkos járvány formájában és rövid idő alatt az emberek ezreit pusztitotta el. 1529-ben a kontinensre is átcsapott a járvány és Hamburgban tizennégy nap alatt kétezer embert megölve, átvándorolt egész Németországon. Egyedül Poroszországban harmincezer áldozata volt. Göttingenben különös félelmességgel garázdálkodott. Az ottani egyetemi könyvtár egy kézirata bizonyitja ezt. Linton tanár szerint kétségtelen, hogy a betegséget az emberi testben rendkivül sebesen szaporodó bacillusok okozták. Háromszázötvenkilenc év óta teljesen eltünt a járvány, az ujra való föllépése azonban egyáltalán nem kizárt, mert más járványokról is köztudomásu, hogy hosszu idők

multán hirtelen ujra föllépnek és elölről kezdődik a szörnyüséges rombolás.

≃ **Edison vallása.** *Edison*, a világhirü föltaláló, igen érdekesen nyilatkozott egy ujságirónak az ő vallási fölfogásáról. A föltalálók atyamestere a szó szoros értelmében atheista. Nem hisz a lélek halhatatlanságában, sem a föltámadásban s többek között ezeket mondotta az érdeklődő ujságirónak: „Mi az ember akarata? Az ember apró, parányi részecskék alkotmánya épen ugy, mint ahogy a várost a sok-sok embertömegek és tornyos palotasorok alkotják. Vajjon Newyork juthat-e valaha is a menyországba? Ugy-e bár, nem s hasonlóképen az ember sem jut oda föl soha. Nem tudom megérteni, hogy én vagy embertársaim miért higyjenek a tulvilági élet létezésében. Nincsen semmi alapja az ilyen gondolkodásnak. Az emberi agyvelő semmi egyéb egy csodálatos finom szerkezetnél, amelyben gondolatok és érzések rögződnek alig kiszámitható gyorsasággal, melyek a szükségszerüséghez képest fölhasználódnak. Az erő, mely által ez a szerkezet müködést és tevékenységet fejt ki, hasonlatos a villamossághoz s e titkos erőre sem mondhatjuk, hogy halhatatlan, mert szerves testhez van kötve.“ A „Taegl. Rundschau“ Edison nyilatkozatára a következő megjegyzést teszi: „Ha Edison tényleg ezeket mondotta, ugy beigazolta, hogy még azzal sincs tisztában, hogy miről is van szó tulajdonképen. Igy és ilyen értelemben hetedik osztályu gimnazisták szoktak nyilatkozni, akik Büchner „Erő és anyag“ cimü munkájába először tekintettek bele.“ — A Rundschau, ugylátszik, nagy fontosságot tulajdonit annak, hogy Edison világnézlete és hitvallása nem nyugszik természettudományi alapokon. Igazán mindegy, hogy Edison mit hisz és hogyan hiszi. Ő nála azt nézzük, hogy mivel ajándékozta meg eddig az emberiséget s még ezután mit várhatunk tőle. Az ő halhatatlan nimbuszán a Rundschau kedvezőtlen kritikája igazán nem ejt már egy parányi csorbát sem, még ha elemista értelmi nivójára szállitja is le Edison vallásfilozófiai kijelentéseit.

TÖRVÉNYKEZÉS

A szatymazi közbiztonság.

Szatymazon kevés a rendőr. Két rendőr őrködik aránylag naponkint a rendre, mindenre. Állandóan sürgették a szatymaziak és a szatymazi szőlőkben nyaraló szegediek, hogy juttassanak több rendőrt a fejlődő kis községbe, de nem adtak rendőrt, azt várták, hogy csendőrök kerülnek Szatymazra. Igy azután nincs rendőr, nincs csendőr, ellenben ilyen közbiztonsági esetek vannak:

A szegedi esküdtbiróság elé csütörtökön három szatymazi kisgazda került vádlottnak. Betöréssel vádolták őket. A vád szerint egymással szövetkeztek, együtt indultak betörési utjukra. Betörtek november 9-én éjszaka az egyik szatymazi tanyára, ahol elöregedett, beteges embert találtak, attól erőszakkal elvették kétszáznyolcvan koronáját. Amikor a szatymazi „rendőrség“ vizsgálatot tartott, lábnyomokat talált, amelyek a vádlott kisgazdák házába vezettek. De a meggyanusitott gazdák mindent tagadtak. Csak hetek mulva, amikor ujra lopásért vádolták meg a három gazdálkodót és házkutatást tartottak náluk, akkor sikerült a leleplezésük. Szobákat megtöltő butordarabokat és különböző tárgyakat találtak náluk. A házkutatás után beismerő vallomást tett mind a három kisgazda, de a mai tárgyaláson ujra tagadtak.

Ebben az ügyben az érdekesebb rész tulajdonképen nem az, hogy kisgazdák kerültek a büntetőtörvényszék elé, amiért szövetkeztek és ugy, együtt indultak bünös, veszedelmes utjukra, hanem az, hogy ilyen szövetkezés, ilyen betöréses lopás napirenden volt az utóbbi években. A Szatymazon lakók már este nem is mehettek az utcára, bezárkóztak a lakásba. És napszámra loptak, betörtek, bicskázások következtek, berugott legények inzultálták az utcára tévedteket. Megtörtént, hogy az egyik rendőrt is meglopták . . .

Ma pedig ujra fölemlitjük, hogy Szatymazon még mindig kevés a rendőr.

—

§ **A kadarkuti nábob öcscse.** A budapesti törvényszék vádtanácsa *Langer* táblabiró elnöklésével ma foglalkozott kadarkuti *Nagy* Ferenc, a hires kadarkuti nábob öcsesének bünügyével. Nagy Ferenc ugyanis 1906 januárjában három budapesti házát eladta Szentkirályi Tóth Ferenc kecskeméti és Csenkey Ferenc budapesti lakosoknak, akik készpénzben lefizettek harmincezer koronát és kötelezték magukat, hogy az eladónak évi ötezer korona járadékot fizetnek haláláig, továbbá magukra vállalják az ingatlant terhelő ötszázezer korona jelzálogi terheket is, kivéve a kincstár javára bekebelezett illetéket és a Vass Pál javára előjegyzett huszezer korona terhet. Ezt a két utóbbi tehertételt Nagy Ferenc köteles volt két éven belül törültetni és ha ezt elmulasztaná, annak biztositására külön okiratban lekötötte apja utáni örökét. Eltelt a két év, de Nagy Ferencnek nem sikerült ezt a két tehertételt törültetnie, mire a vevők csalás büntette miatt följelentették. Nagy Ferenc ugyanis időközben lemondott apai örök-részéről és igy a vevők továbbra is kötelezve voltak ugy a kincstárral, mint Vass Pállal szemben. A királyi ügyészség nem vállalta a vád képviseletét, mert az életjáradéki és adásvételi szerződés pontozataiból büntető-pör keretében nem lehet megállapitani, hogy tulajdonképen ki volt a szerződésszegő: a vevők-e, vagy az eladók, mert beigazolást nyert, hogy a vevők sem tettek eleget sem az életjáradéki, sem pedig a többi tehertételek átvállalási kötelezettségének. Erre a két vevő átvette a pótmagánvádat és az általuk beadott vádirat ellen Nagy Ferenc védője, Gál Jenő dr, kifogásokkal élt, amelyeket ma tárgyalt a budapesti királyi törvényszék vádtanácsa Langer táblabiró elnöklésével. A vádtanács helyt adott a beadott kifogásoknak és a vádirat elutasitásával megszüntette az eljárást Nagy Ferenc ellen abból az indokból, hogy a szerződés megkötése alkalmával nem lehetett Nagy Ferencnek szándéka, hogy a sértetteket megröviditse, mert nem is tudta, miből áll a hagyaték. A sértetteknek ellenben módjuk lett volna ezt megnézni, sőt a köteles gondosság is arra int, hogyha egy félmilliós ingatlant megvettek és arra életjáradékot biztositottak, hogy megnézzék, mennyi értéket képvisel az a vagyon, amit átvettek. Minthogy pedig megállapitást nyert, hogy a vevők négy év óta nem fizették az életjáradékot, ezzel ők követtek el szerződésszegést. Mindezek alapján az *eljárást meg kellett szüntetni.*

KÖZGAZDASÁG

(—) **A szegedi kereskedelmi és iparkamara** 1910. évi október hó 28-án, pénteken délután két órakor tartja e havi teljes ülését a következő tárgysorozattal:

A jegyzőkönyv hitelesitésére két tag kiküldése. Elnöki jelentések: A Czinner és társa szegedi szalámigyári bejegyzett cégnek az 1907. évi III. törvénycikkben biztositott kedvezmények engedélyezéséről. Feldmann Lajos: „A gyakorlati tüzbiztositás“ cimü müvének ajánlásáról. A vas- és acélárukra vonatkozó kedvezményes dijszámitásnak ujból való érvényesitésre vonatkozó kérelemre adott válaszról. Az 1908. évi XVIII. törvénycikk rendelkezéseinek hatályba lépte előtt teendő intézkedésekről. A Dalmáciának daziv consumo köteles helyiségeibe bevitt liszt után szedett fogyasztási adónak általános fogyasztási adóvá való átalakitásáról. Az 1907. évi XIX. törvénycikk reviziójának kilátásba való helyezéséről. Németh Andor szabadkai lakos ösztöndijáról. Az első militicsi magyar kender- és kócgyár Szélinger Lőrinc és fia cég részére az 1907. évi III. törvénycikk alapján engedélyezett kedvezményekről. Az államsegélyes gépek átvétele alkalmával kiállitandó jegyzőkönyvről. A kereskedő-utazók által behozott mustrák vámkezeléséről. A magyar királyi postatakarékpénztárnak a Société Generale pour favoriser le développement du Commerce et de l'Industrie en France párisi és a Banque Internationaler de Bruxelles brüsszeli pénzintézetekkel való átutalási forgalmáról. Molnár Mór dr Uruguay köztársaság budapesti tiszteletbeli konzul kinevezéséről. Sömjén Géza dr budapesti mexikói konzul kineveztetéséről. Don Abelardo Rey Fiuméba kinevezett uruguay-i konzul müködhetési jogának megadásáról. Az 1910. év folyamán megtartandó időszakos hitelesitésekről. A hazai motorok és famegmunkáló gépek beszerzéséről. A Szeged és Kiskunfélegyháza között kérelmezett menetrend-javitás tárgyában adott válaszról. A hordó jelzéséről szóló kereskedelemügyi miniszteri rendelet kiegészitéséről. A vallás- és közoktatásügyi miniszteri magyar királyi iparoktatási főigazgatói állásban történt változásról. Titkári jelentés az iroda tevékenységéről. Interpellációk és inditványok: *Wimmer* Fülöp kamarai beltag inditványa aziránt, hogy a kamara fölterjesztésben sürgesse az Osztrák-Magyar-Bank tárgyalásai alkalmával a hosszabb lejáratu váltók elfogadását. *Pálfy* Dániel inditványa a bejelentő-hivatal mielőbbi fölállitása tárgyában. A kereskedelemügyi magyar királyi miniszter leirata a polgári pörrendtartásról szóló törvényjavaslat tárgyában. A kereskedelemügyi magyar királyi miniszter leirata a szegedi kisipari szövetkezetnél megrendelt lábbelik tárgyában. Bácsbodrog vármegye alispáni hivatalának átirata Mohol község helypénzszedési szabályrendelete tárgyában. Bácsbodrog vármegye alispáni hivatalának átirata Bajsa község kérelme hetivásár engedélyezése iránt. Bácsbodrog vármegye alispáni hivatalának átirata Szilágyi község kérelme tárgyában hetivásár engedélyezése iránt. Hódmezővásárhely törvényhatósági joggal fölruházott város tanácsának átirata a baromfipiac elhelyezése ügyében. A földmivelésügyi magyar királyi miniszter leirata az élelmiszerhamisitásra vonatkozó földmivelésügyi miniszteri végrehajtási rendelet reviziója tárgyában. Bácsbodrog vármegye alispáni hivatalának átirata Bácsbokod község azon kérelme tárgyában, melyben hetivásárjaira állatfölhajtás engedélyezését kéri. Szeged szabad királyi város rendőrkapitányi hivatalának átirata a közrendészeti szabályrendelet módositása és a közlekedésügyi szabályrendelet-tervezet tárgyában. A Nőtisztviselők Országos Egyesületének beadványa a női felsőkereskedelmi iskolák szervezése tárgyában. A palánkai ipartestület kérelme tanonciskolája segélyezése tárgyában. A magyar királyi fővámigazgató átirata a szegedi magyar királyi fővámhivatal helyiségének áthelyezése tárgyában. Az elnökség előterjesztése a kamara kebelében egy vasuti és hajózási tarifaosztály létesitése tárgyában. Szeged szabad királyi város tanácsának átirata a báró Wodiáner-féle alapitvány 1910. évi második félévi kamatainak odaitélése tárgyában. Szeged szabad királyi város tanácsának átirata Lichtenberg Mór és neje Lewinszky Mária alapitvány kamataiból alakitott segélyre való kijelölés tárgyában. Az 1911-ik évi költségelőirányzat. Özvegy Kulinyi Zsigmondné kérelme nyugdijának átalakitása tárgyában.

—

(—) **A megbizhatóságot és szállitóképességet igazoló bizonyitvány** kiállitása iránt az aradi kereskedelmi és iparkamarához benyujtandó kérvénynek, a közszállitási szabályzat értelmében, a következőket kell tartalmaznia: a pályázó nevét, cégét, foglalkozását és lakhelyét, a végzendő munkálatok, vagy szállitások megnevezését, az ajánlati érték összegét, a pályázatot kiiró hatóság pontos cimét és az ajánlat benyujtására kitüzött határidőt. A kereskedelmi és iparkamarához idejekorán benyujtandó kérvény egykoronás okmánybélyeggel látandó el, mig a megbizhatóságot és szállitóképességet igazoló bizonyitványra, mely a közszállitási szabályzat értelmében a pályázatot kiiró hatóságnak a kereskedelmi és iparkamara által közvetlen küldetik meg, egy kétkoronás okmánybélyeg csatolandó.

(—) **Az aradi kereskedelmi és iparkamara** ezuton hozza az érdekelteknek tudomására — miután eziránt több oldalról kérdés intéztetett hozzá — hogy az aradi novemberi vásárra *csakis a hasitottkörmü állatok behozatala van tiltva* s igy tilalmazás semmiféle más árunak a vásárra való behozatala iránt fönn nem áll.

(—) **A kőrös—tisza—marosi ármentesitő-társulat** Hódmezővásárhelyen gyülést tartott *Kovács* Sebestyén Aladár elnöklete mellett. A gyülésen bejelentették, hogy *Károlyi* Imre gróf elnöki, *Fekete* Márton főigazgatói állásukról lemondottak. *Juhász* Mihály vásárhelyi polgármester inditványozta, hogy Fekete Mártonnak távozásán sajnálkozását fejezze ki a választmány s erre kéressék föl a közgyülés is. Fekete Márton szép szavakban mondott köszönetet az őt támogató eddigi bizalomért, amelyben jutalmát látja annak, hogy negyedszázadon át hiven és becsületesen küzdött a társulat érdekeiért. A főigazgatói állás betöltésénél tárgyalták *Csucs* Lajos azon inditványát, hogy az állás ne töltessék be, hanem a főmérnök bizassék meg az igazgatással, mert ez megtakaritást jelent. Az ezt elodázó javaslattal szemben Juhász Mihály és Kun Béla már most való elvi kimondását kérték annak, hogy az állás nem töltetik be. A többség ugy határozott, hogy az elnökséget megbizza javaslattétellel és a javaslatot januárra elvárja. Elnök *Kovács* Sebestyén Aladár, alelnök *Fekete* Márton lett, a társulatot ideiglenesen *Káló* Gyula főmérnök igazgatja.

Őszi uri divat-ujdonságok megérkeztek.
Szende és Vadas
Kelemen-u. 7. Telefon 810

FOGFÁJÁS
Rossz fogak ellen!! ellen kipróbált, biztos hatású szer a Frankl-féle szájvíz. A leheletnek kellemes illatot ad, a fogak romlását megakadályozza. — Ara 70 filler. Foghus erősítésére
Szájbüz eltávolítására FRANKL ANTAL gyógyszertára SZEGED, Felsőváros. Fogfájást megszünteti!!

CSARNOK.

A főhadnagy.

Irta *Biró Lajos.*

II.

— Mert... az ezredes... ajánlott, — mondta remegő és halk hangon a főhadnagy.

— De miért ajánlott? Éppen téged? Az egész ezredből? Miért választottak éppen téged az egész garnizonból? Miért nem egy grófot? Miért nem a marsall unokaöcscsét? Miért nem a gárdából valakit?

A főhadnagy odafordult a kapitányhoz; nem tudott válaszolni; aggódva és reszketve nézett rá és a szive összeszorult. A kapitány odahajolt hozzá és belesuttogta a fülébe:

— Hát hol élsz te, hogy mindezt nem tudod? Ha az ezredirodában kevésbé lettél volna szorgalmas és inkább beszéltél volna néha egy-egy szót az emberekkel, akkor nem kerültél volna ilyen helyzetekbe...

A főhadnagy fájdalmasan várta a folytatást; a kapitány körülnézett és még halkabban suttogta bele a fülébe:

— A felséges asszony nagyon... szerelmes természetü... Folyton őrzik, hogy valami... hibát ne kövessen el... Csak megbizható embereket eresztenek a közelébe... Most, amikor egyszerre megint lovagolni akart, olyan embert kerestek ki a számára... aki... aki... aki természetesen nagyon megbizható és aki... aki még azonkivül a legkevésbé alkalmas is arra, hogy valami bolondság elkövetésére ingerelje...

A kapitány halkan beszélt; a főhadnagy egyszerre ugy érezte, hogy nagy ütést kap a fejére; a tompa fájdalom gyorsan leereszkedett a nyakába, azután a mellébe. A torkát és a mellét nagy fájás szoritotta össze, a kezében és a lábában jeges hidegséget érzett, az egész teste elhidegedett, a csontjai is fáztak és meg kellett kapaszkodnia a kapitányba, hogy el ne essék.

— No, no, — mondta a kapitány. — No, no.

Ránézett.

— Hát ne légy ugy oda, — mondta neki. — Hát nincs ebben semmi. Csak tudnod kell a dolgot. Éppen azért, hogy okosan viselkedhess.

A főhadnagy elrántotta a karját.

— Mi az? — kiáltotta a kapitány. — Mit csinálsz.

A főhadnagy nem válaszolt. Megfordult és elkezdett sietni. A kapitány ijedten kiabált utána, azután utána indult, a főhadnagy erre szaladni kezdett és eltünt a sötétségben.

Felrohant a lakására. Becsukta az ajtót; kulcscsal, kétszer, megrázta a kilincset: nem jöhet-e be senki. Meggyujtotta a lámpát. Odaállott a tükre elé. A tükörből az elfehéredett arca nézett vissza rá; előre hajolt, hogy jól lássa a szeplőket a bőrén; belenézett a kitágult szemébe; megfogta a fakó bajuszát és fájdalmasat tépett rajta.

— A görbe orrom! — mondta.

Végignézett magán.

— A görbe lábam! — mondta.

Visszafordult a tükörhöz. Utálattal és gyülölettel nézte magát, szélesre kinyitotta a száját és kitátott szájjal, hangtalanul orditott rá magára.

Azután sarkon fordult, rázuhant a diványára, lefelé forditotta az arcát és sirt.

Másnap halványan, vörös szemhéjakkal és halálos fáradtsággal várakozott a lovaglóiskolában. A királyné nem jött. Nem jött egy hétig. Egy hét mulva azonban már félötkor besuhogott. Türelmetlen volt, lázas, ideges. Toporzékolt, amiért nem hozták gyorsan a lovat. Felszökkent a nyeregbe, megsarkantyuzta a lovat, a ló ugrott egyet. Ekkor leszólt:

— Ki fogok lovagolni.

A főhadnagy megijedt.

— Felséges asszony... — mondta.

— Kilovagolok! — mondta türelmetlenül és haragosan az asszony.

— Akkor engedelmet kérek, hogy a magam számára is nyergeltessek egy lovat.

— De gyorsan! — kiáltotta a királyné.

A főhadnagy kirohant. Maga tette fel a nyerget egy lóra, segitett a kantározásnál, három perc mulva szaladt vissza a lovardába. A királyné bent körben galoppozott, dühösen sarkantyuzta a lovát; a ló horkolt és szakadt róla a tajték. A főhadnagy jelentette, hogy készen van.

A királyné nem válaszolt; odagaloppozott a kijárathoz, lépésben átment az előcsarnokon, kiment az ajtón és gyors ügetésben elindult. A főhadnagy felkapaszkodott a lovára, megszoritotta és vágtatva indult a királyné után. Utolérte. Nem ment melléje; mögötte maradt egy félméterrel. A királyné kilovagolt a vár nyugati kapuján és elindult a fontenayi erdők felé; két perc mulva megsarkantyuzta a lovát és vad vágtatásba fogott; egyre sarkantyuzta a lovát, a ló nyögött és fujt és repült; a főhadnagy kétségbeesve szoritotta a lovát és rémülten vigyázott a fél méterre. A királyné egyszerre megrántotta a kantárszárat és lépésbe fogta a lovát. A főhadnagy melléje került és izgatott erőfeszitéssel rántotta vissza a lova száját.

A háta mögött ekkor lódobogást hallott. Visszanézett. Egy ezüstzsinóros lakáj lovagolt mögötte és két kézzel tartotta vissza a lovát, hogy melléje ne kerüljön. A főhadnagy belenézett a lakáj alázatos, buzgó, borotvált arcába és nagy hidegség futott végig rajta, azután gyors, nagy melegség. A lakájnak senki sem parancsolta, hogy nyeregbe üljön.

— Ez őrködni jött, — mondta magában.

Lassan lovagoltak előre; a királyné letért az utról és nekivágott a mezőnek. Fél méterrel mögötte lovagolt a főhadnagy; a főhadnagy mögött a lakáj. Átlovagoltak egy alacsony cserépen; azután ujra széles mezőre értek. A mező egyik szélén árok volt, a másik szélén magas kőfal. A királyné egyenesen nekilovagolt a kőfalnak. A főhadnagy rémülten nézte, mit csinál. A királyné végiglovagolt a kőfal mellett; egy ajtóhoz értek; itt megállott. Hátraszólt:

— Kinyitni.

A lakáj leugrott a lóról és odament az ajtóhoz. A nehéz vaskilincset megfogta és megnyomta. Az ajtó nem nyilt ki. A lakáj hátrafordult.

— Felséges asszony, — mondta — a királyi vadaskert ajtait csak belülről lehet kinyitni. Körül kellene lovagolni.

A királyné összehuzta a homlokát, elfordult a lakájtól és megvetően és halkan mondta bele a levegőbe:

— Át kell ugratni.

A főhadnagynak nagyot dobbant a szive. Ránézett a falra. Magasabb másfél méternél. Őrültség. Ismeretlen lóval. Ránézett a királynéra, nagy forróság futotta át; a forróság elárasztotta a fejét. A királyné pillantása odatévedt rá és lenézően siklott el róla. Őrültség. De őrültséget kell csinálni.

Megforditotta a lovát. Száz méterre visszalovagolt. Érezte, hogy az asszony meglepetve nézi. A vér forrón zugott a fejében. Feszesre fogta a kantárszárat, megszoritotta a lova oldalát; a ló vágtatni kezdett; a fele után ki akart törni; ekkor tébolyodott dühvel vágta bele a sarkantyuját; a ló fájdalmasan felhorkolt; repült, neki a falnak; ekkor ujra belevágta a sarkantyuját, ott voltak a falnál, megeresztette a kantárszárat, érezte, hogyan emelkedik fel a levegőbe, a ló repült, át a falon, ő biztosan a nyeregben, tudta, hogy a fal fölött van, azután cserjebokrok között, egy csomó tüskés ág között lent voltak a földön. Ujra megkapta a kantárszárat, visszafordult a fal felé, leugrott a nyeregből, a kulcson forditott egyet és szélesre kinyitotta az ajtót.

A királyné belovagolt. Az arca piros volt, a szemei jókedvüen csillogtak, megrázta a fejét és a szőke hajából kiszabadult néhány fürt. Kiegyenesedve ült a lovon, megelevenült, felélénkült. Hosszu, izgatott lélekzeteket vett; odafordult a főhadnagyhoz, csillogó szemmel nézett le rá, lehajolt feléje és csendesen, elragadtatva mondta:

— Bravó! Bravó! Nagyon szép volt. Gyönyörü volt.

A főhadnagy lihegve állott a földön; a ruhája tiz helyen elszakadt, az arcát és a kezét véresre karcolták az ágak, de a szivét nagy, édes boldogság melegitette át. Nem szólt, fáradtan, boldogan és hüségesen nézett fel a királynéra.

Az asszony ekkor még lejebb hajolt hozzá, a szája remegett, az orrát egy hosszu, lihegő lélegzet tágitotta ki, az egész arca vonaglott az izgalomtól, a szeme kitágulva és világitva kereste a főhadnagy szemét. Remegő szájjal mosolygott és lihegve sugta:

— Meg tudná még egyszer csinálni?... A kedvemért... Innen bentről nézném...

A főhadnagy megdöbbenve pillantott rá; hideg futott végig a hátán és nem tudott válaszolni. Az asszony lihegve hajolt le hozzá; választ várt; azután lassan meghidegedett az arca, felemelte a fejét és el akart fordulni. Ebben a pillanatban dadogva és remegő hangon szólalt meg a lakáj:

— Felség... biztos halál volna...

A királyné ajka hidegen és megvetően huzódott le; a főhadnagyon ekkor ujra forróság futott át, a vére ujra részeggé tette; megszólalt és most válaszolt a kérdésre:

— Igen, felség.

A királynénak kimosolygott az arca; halkan felsikoltott, a szemei ujra kitágultak, hosszu lélegzetet vett és csendesen, sóhajtva és gyönyörüséggel mondta:

— Még egyszer... Csak egyszer...

A főhadnagy felült a lóra és kilovagolt az ajtón. A királyné megállott az ajtóban, hogy az egész ugratást lássa. A főhadnagy lassu ügetésben ment ki a mezőre. Messzire kilovagolt, hogy hosszu nekiiramodást vehessen. Amikor érezte, hogy meg kell fordulnia, egyszerre nagy rémület szoritotta össze a

Szegedről elköltözünk!
Ez okból a berendezés eladó, a helyiség január 1-re kiadó.
Inga-, fali-, serkentő-, diszórákat és zsebórákat a saját beszerzési árakon bocsátjuk a vevőközönség rendelkezésére!!
Weisz J. Hugó és Társa müórások Kölcsey-utca 4. szám. (Uj Wagner-palota.)

szivét. Eddig megsüketülve és elkábulva lovagolt, most egyszerre megrázta a félelem. Az egész teste didergett és egy másodpercig ugy érezte, hogy megsarkantyuzta a lovat, vissza se néz és elvágtat ettől a rettenetes asszonytól.

Azután összeszedte magát.

— Most néz, — gondolta.

Összeharapta a fogait, elnyomott egy feltörő, csukló sirást és rettenetes erőfeszitéssel megforditotta a lovát. Most meg kell halni.

— Hát meg kell halni. — mondta.

Megszoritotta a lovat. A ló csöndes ügetésbe fogott. Ujra megszoritotta. A ló vágtatni kezdett. A keze remegve fogta a kantárszárat; odanézett az asszonyra; a félelemnek még egy görcsös rohama facsarta össze a szivét; belevágta a lóba a sarkantyuját; a ló repült; a fal; megeresztette a kantárszárat; felemelkedett a levegőbe; de fáradt volt; nem ült biztosan a nyeregben; félt; belekapaszkodott a kantárszárba; a ló hátrakapta a fejét; ekkor azonnal érezte, hogy baj van; a ló repülése megakadt, surlódást, ütést, zuhanást érzett, kirepült a nyeregből, hosszu ivben átrepült a ló fején, elkábulva zuhant le a cserjébe . . . A ló első lábai átjutottak a falon, a hátsó lábai nem; az állat fennakadt; egy másodpercig ingadozott, azután fejjel előre zuhant.

A főhadnagy kábultan feküdt a cserjében. Csend volt. Két másodpercnyi nagy, riadt csend. A főhadnagy kinyitotta a szemét.

— Nem haltam meg, — mondta.

Öröm futott át rajta. Próbált mozdulni. Tudott. Fájt az egész teste, de tudott. Ekkor egy gyors elhatározással talpra állott.

És ekkor egy hangos, mámoros kacagás harsant fel. A királyné leugrott a lováról, odasietett a főhadnagyhoz, a kacagása elhalkult, halk turbékolássá, csendes, lihegő sikoltozássá lett; az arca égett és a szája remegett: az egész teste reszketett és vonaglott, a szemei kitágultak, felemelte a kezét és reszketve simogatta meg a főhadnagyot. Csendesen, sóhajtozva lihegett és sikoltva mondta:

— Gyönyörü volt, gyönyörü volt.

Odahajolt hozzá és a forró lehellete az arcát érte.

— Gyönyörü volt, — mondta.

A főhadnagy nem válaszolt. Kábultan állott, de boldog volt. A királyné odafordult a lakájhoz.

— A lovát átadja a főhadnagynak, — parancsolta halkan és hidegen.

— Felséges asszony . . .

— Átadja a főhadnagynak. A másik lovat agyonlöveti.

— Felség . . .

— Agyonlöveti. És hazamegy.

A lakáj leszállt a lováról. A királyné megindult a maga lova felé, felszökött a nyeregbe. A főhadnagy felült a másik lóra. A lakáj tartotta a kengyelt és mondani akart valamit. A királyné azonban odakiáltott:

— Jöjjön, főhadnagy.

Kilovagolt az ajtón. A főhadnagy utána nézett. A lakáj odahajolt hozzá, hogy sugjon valamit. A főhadnagy érezte, hogy ebben a percben dől el minden; minden attól függ, meghallgatja-e ezt a sugást, vagy elindul. A szive ekkor nagyot dobbant, feltámadt benne a nagy bánata és vad keserüsége, haragosan vágta bele a lóba a sarkantyuját és kirepült az ajtón.

Sötétedett. A királyné maga mellé intette. A főhadnagy hallgatott. A királyné szorosan mellette lovagolt, nem szólt hozzá, csak felfelnézett rá összeszoritott foggal és félig lehunyt szemmel. Odaértek a fontenayi erdőhöz. A királyné leugrott a lováról. A főhadnagy megkötötte a két lovat. Egészen este lett.

. . . Megálltak a lovarda előtt. Leszálltak. A királyné kezet nyujtott a főhadnagynak. A főhadnagy megcsókolta a kezét. A királyné elindult a belső palota felé. A főhadnagy utánanézett és indult haza.

Egy lakáj sietett elébe.

— A kegyelmes ur kéreti a főhadnagy urat.

A főhadnagy felment a marsallhoz. A marsall órát tartott a kezében.

— Nyolc óra, — mondta. — Későn van. Hamarább kellett volna tanácsolnia a felséges asszonynak a hazatérést.

A főhadnagy nem válaszolt.

— Felmentem önt a további szolgálattétel alól, — mondta a marsall. Azt is kétségesnek találom, hogy ilyen tulajdonságok mellett a tisztikarnak hasznavehető tagja maradhat-e.

A főhadnagy hallgatott. A marsall bólintott a fejével. A főhadnagy kiment. Lement a lépcsőn. Visszanézett. Utoljára volt itt. Végignézte összerongyolódott uniformisát. Ezt sem hordja talán ezentul. Minek menjen? Lovásznak, irnoknak? Kihuzta magát, megrázta a fejét és boldogan és büszkén indul kifelé a várkapun.

(Vége.)

Felelős szerkesztő: Róna Lajos.

Lapkiadó-tulajdonos:
Délmagyarország hirlap- és nyomdavállalat részvénytársaság.

Nyomatott Szegeden a Délmagyarország hirlap- és nyomdavállalat részvénytársaság körforgógépén.

Iskolai hegedük
kitünő hanggal. Kaphatók: 3, 4, 5, 6, 8, 10 forintért és feljebb. Hangverseny-hegedük 20 forinttól feljebb.
Iskolai és templomi harmoniumok az összes zenekari és mükedvelői hangszerek, hurok, vonók és tokok a legjobb minőségben. Uj szerkezetü cimbalmok legkiválóbb hangtartó szerkezettel, pedál nélkül 30 forinttól feljebb, pedállal Fonograf és Gramofon beszélőgépek a legjutányosabb árakon. Hengerek és lemezek a világ leghiresebb művészeinek felvételeivel. Dus raktár kiváló gyártmányu uj és átjátszott zongorák és pianinókban. Régi zongorák és egyéb hangszerek ujakra becseréltetnek. Zongora kölcsönző intézet. Teljes zenekarok felszerelése kedvező feltételek mellett. Tornászati és községi dobok dus választékban.
Sternberg Ármin és Testvére
cs. és kir. udvari hangszergyár főüzletében BUDAPEST, VII., Rákóczi-ut 38
Képes árjegyzéket (minden cikkről külön) ingyen küldünk, csak meg kell irni, hogy miféle hangszerről kivántatik az árjegyzék

Ügynökök
jutalékra alkalmazást nyerhetnek.
Eredményes munka után FIX FIZETÉS.
Cim a kiadóhivatalban

Uránia magyar tudományos Szinház
Kállay- (Hid)-utca Holtzer-Miikó-palota.
Pénteken, október hó 28-án este 9 órakor
Az orosz-japán háboru.
Három felvonásban. Uj átdolgozásban. 190 szinesen vetitett képpel és 24 mozgófényképpel.
Irta Strausz Adolf.
Helyárak: Fentartott hely 1 korona, első hely 80 fillér, második hely 60 fillér, harmadik hely 30 fillér. A mozgófénykép-előadásokra 10 százalékos kedvezményes jegyek előre válthatók: A belvárosban: Békey hirlapirodában (Kigyó-utca), Pető Ernő dohánytőzsdéjében (Széchenyi-tér), özv. Karg Józsefné dohánytőzsdéjében (Széchenyi-tér, Zsótér-ház), Mihályfi dohánytőzsdéjében (Iskola-utca, Kecske-trafik). Felsővároson: Paul Adolf füszerkereskedésében (Brüsszeli-körut és Dugonics-utca sarkon. Alsóváros: Hoffmann János üzletében (Petőfi Sándor-sugárut).
Kezdete este hét és kilenc órakor. Az Uránia telefonszáma 278

Tisza Lajos-körut és Erzsébet-rakpart által határolt
saroktelkek eladók
Ezen telkeink a küszöbön álló városi villanyos vasuti hálózatnak Tisza Lajos-köruti kibővitése, ugyszintén a telkekmenti uj utcára tervezendő iparvágány révén, épitkezésekre különösen alkalmasak
Pick Móric és Tóbiás László
mérnök és műépitész, Margit-utca 12

!! GRAMOFONOK !!
HANGLEMEZEK!
ALKATRÉSZEK!
o VALÓDI IMPERATOR o
TÜZSZERSZÁM!
ZSEBLÁMPÁK!
Jótállás mellett, Magyarországon legolcsóbban kaphatók. Részletfizetésre is:
TÓTH JÓZSEF gyári nagy raktárában Szeged, Könyök-utca 3.
Számtalan elismerő-levél!
Viszonteladókat keresünk!
Kérjen ingyen nagy képes árjegyzéket!

Ismeretséggel biró uri emberek fényes mellékkeresetre
tehetnek szert. Ajánlat Szorgalmas jeligére e lap kiadóhivatalába intézendő.

FOGMŰTERMEMBEN
szájpadlás nélküli fogak és fogsorok amerikai módszer szerint készülnek, ugyszintén aranykoronák is.
Barta (Szabolovics) Ágoston
(fogtechnikus) Széchenyi-tér 16. sz.

Bors Mihály
modern nagy szállodája elsőrendü berendezéssel julius elsején megnyilt
Szeged-állomás mellett.
Ugyanott több lakás kiadó.

Szállitunk minden vasuti állomáshoz **hasábos bükk-, gyertyán-, cser- és tölgyfákat, dorongokat fűrészelve is.**

I. rendü porosz szalon fütő szeneket, karvini, osztraui gyári és kovács szeneket.

Lupényi szenet kályha és gyári célokra.
Lupényi elsőrendü dió-koakszot.

Helyi raktárunkból szives megrendeléseket a legelőnyösebb árak és gondos kivitel mellett eszközöl a

Magyar Általános Hitelbank
szénosztályának szegedi képviselősége
Bach Jenő és Testvére cég.
TELEFON: 126. SZÁM. TELEFON: 126. SZÁM.

Ujdonság! Ujdonság!

Nyersolajtüzgép!

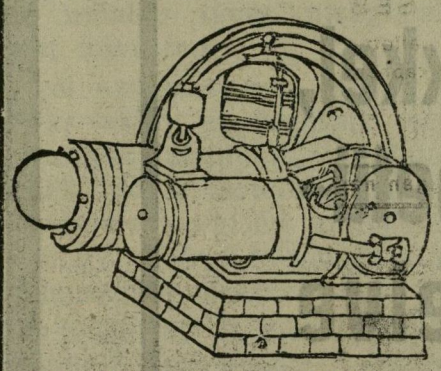

Alapittatott 1817. évben.
Husz arany éremmel kitüntetve!!

Különösen megbizható hajtóerő. Legolcsóbb üzem! Feltétlen jótállás! Kedvező árak és feltételek. Nem kell gépész! Nem robban! Nem tüzveszélyes! Nincs pénzügyőri ellenőrzés alatt! Nincs kazán! Egyszerü üzembenhelyezés! Bárkinek rendelkezésére adunk gépet dijtalanul annak a beigazolására, hogy gépünk a legmegbizhatóbb és legolcsóbb üzemet szolgáltatja. — Árajánlattal dijtalanul szolgál 2-től 60 HP.-ig.

Pálfy Testvérek
vasöntöde és gépgyára
SZEGEDEN.

Megjelent az uj X. modellu

Smith Premier irógép

látható irással (amerikai gyártmány)

Főbb előnyei:

- A betük leütésekor azonnal látható az irás
- Teljes billentyü-rendszer
- Két szinben ir
- A henger könnyen cserélhető
- Szélesebb papirszán föltehető
- Visszváltó és rovatoló
- Automatikus szalag-rendszer

Képviselet: SZEGED, VALÉRIA-TÉR 11

Bemutatás dijtalan!

LEGOLCSÓBBAN VÁSÁROLHAT: **öltönyöket, felöltőket**

Holtzer Kálmán fia **HOLTZER DÁNIEL**

férfi-, fiu- és gyermek-ruha áruházában

Szegeden, Széchenyi-tér

Kérem cégemre ügyelni!!!

Szigoruan szabott árak!!

Nagyszabásu iparvállalat és elsőrangu könyvnyomdai műintézet!

„DÉLMAGYARORSZÁG“

könyvnyomda és könyvkötészet, tömöntőde - A legujabb rendszerü körforgó és gyorssajtó gépekkel, ugyszintén a legmodernebb betüfajokkal gazdagon fölszerelve

Elsőrangu munkaerők

Izléses kivitelben készülnek szépirodalmi művek, báli és esketési meghivók, feltünő falragaszok, katonai és kereskedelmi nyomtatványok, árjegyzékek és gyászjelentések gyorsan és pontosan.

A vállalat különös sulyt fektet nyomtatványai izléses, a mai kornak megfelelően való elkészitésére

A "Délmagyarország“ politikai napilap kiadóhivatala

SZEGED, KORONA-UTCA 15

TELEFON-SZÁM 836. INTERURBAN 835.